

**Общинска стратегия за развитие
на социалните услуги
(2016 – 2020)**

Община Исперих

Април, 2016 год.

Използвани съкращения (абривиатури)

АЗ	Агенция по заетостта към МТСП
АСП	Агенция за социално подпомагане
АХУ	Агенция за хора с увреждания
ДАЗД	Държавната агенция за закрила на детето
ДБТ	Дирекция Бюро по труда
ДВФУ	Дом за възрастни с физически увреждания
ДД	Дом за деца
ДДЛРГ	Дом за деца лишени от родителски грижи
ДМСГД	Дом за медико-социални грижи за деца
ДРСЗ	Дирекция “Регионална служба по заетостта”
ДСП	Дирекция „Социално подпомагане”
ДСХ	Дом за стари хора
ДЦДМУ	Дневен център за деца и младежи с увреждания
ДЦДМУИ	Дневен център за деца и младежи с умствена изостаналост
ДЦДУ	Дневен център за деца с увреждания
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
МКБШМН	Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
МОН	Министерство на образованието и науката
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МФ	Министерство на финансите
НПО	Неправителствена организация
НП ”ОСПОЗ”	Национална програма „От социални помощи към осигуряване на заетост”
ОЗД	Отдел “Закрила на детето”
ООН	Организация на обединените нации
Отдел “СЗ”	Отдел “Социална закрила”
ППИ	Полово - предавани инфекции
ПРООН	Програма за развитие на организацията на обединените нации
РДСП	Регионална дирекция за социално подпомагане
РЗОК	Районна здравноосигурителна каса
РИО	Регионален инспекторат по образование
РИОКОЗ	Регионална инспекция за опазване и контрол на общественото здраве
РПУ	Районно полицейско управление
РЦЗ	Регионален център по здравеопазване
СИ	Специализирана институция
СУ	Социална услуга
ТЗ	Техническо звено за деинституционализация - УНИЦЕФ
ЦОП	Център за обществена подкрепа
ЦСРИ	Център за социална рехабилитация и интеграция

Резюме

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Исперих (2016 – 2020) е разработена като част от Стратегията за развитие на област Разград (2016 – 2020г.).

Стратегията е създадена в процес на партньорство между заинтересованите страни в община Исперих - Общинска администрация, ДСП, ДБТ, доставчици и потребители на социални услуги. Процесът на планиране се основава на Анализ на ситуацията и оценка на потребностите в община Исперих, извършен през периода юни – юли 2015г. Извършената оценка показва необходимостта от изграждането на минимален гарантиран брой и вид услуги в общността и подобряване на качеството на грижа.

При разработването на Общинската стратегия са използвани Общинския план за развитие, Общинската програма за закрила на детето и Областната стратегия за развитие на социалните услуги (2016-2020г.).

Обхват: За да се преодолее неравномерността в развитието и достъпа до социални услуги Общинската стратегия обхваща всички уязвими общности, възрастови групи и населени места на територията на община Исперих, със специално внимание към малките изолирани населени места, където също живеят групи и индивиди в риск. Стратегията проектира развитието както на социалните услуги, така и на пакет от общински политики и хоризонтални мерки за социално включване, насочени към устойчиви решения на проблемите на рисковите групи.

Визия: Общинската стратегия за социалните услуги цели да осигури достъпни и качествени социални услуги в община Исперих, интеграция на общности и индивиди, пълноценна реализация и грижа за хората от рисковите групи, чрез:

- деинституционализация и разкриване на нови и иновативни социални услуги, съобразно изведените приоритетни целеви групи;
- иницирането на междусекторни „смесени” иновативни услуги и програми;
- успоредното развитие на политики и мерки за социално включване в свързани сектори (образование, здравеопазване, заетост, жилищна среда и други), чрез които се решават конкретни проблеми на рисковите групи и/или се създават условия за ефективно функциониране на социалните услуги.

Приоритетните направления на Общинската стратегия са изведени в съответствие с идентифицираните потребности на рисковите групи и необходимостта от спешна намеса за решаване на основни критични социални проблеми на жителите в общината. Те са групирани в две посоки - отнасящи се до съдържанието на социалните услуги и до начина на функциониране и изпълнение на услугите и мерките за социално включване.

Приоритетно направление 1: Превенция за деца и семейства в риск

Обща цел 1. Да се подобри грижата за децата в семейството, като се предотврати появата и развитието на рискови фактори по отношение на децата и да се постигне максимално намаляване на броя на децата, отглеждани в специализираните институции, чрез:

- намаляване изоставянето на деца и настаняването им в специализирани институции и осигуряване на подкрепа за задържането им в биологичното семейство;
- осигуряване на условия за развитие на децата с увреждания, отглеждани в семейството;
- осигуряване на подкрепа на уязвимите семейства за превенция на рисково поведение и negliжиране на децата;
- гарантиране равен достъп на децата от рискови общности и уязвими групи до качествено образование;
- закриване на специализираните институции за деца;

- развиване на алтернативни социални услуги за предоставяне на резидентна грижа в среда, близка до семейната за децата, които не могат да бъдат изведени в семейна среда.

Приоритетно направление 2: Развитие на социални услуги за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение

Обща цел 2. Да се създадат условия за социално включване/ интегриране на максимален брой хора в неравностойно положение и уязвими групи, чрез:

- осигуряване на условия за пълноценен и достоен живот на хората с увреждания в семейна среда чрез разкриване на услуги и грижа в общността;
- разкриване на алтернативни социални услуги за възрастни хора и предоставяне на резидентна грижа в среда, близка до семейната, за потребителите, които не могат да бъдат изведени в семейна среда;
- създаване на условия за реинтеграция на уязвими лица, групи и общности в риск.

Приоритетно направление 3: Грижа за старите хора за по-добър и достоен живот

Обща цел 3. Да се подобри качеството на живота на старите хора във всички населени места в общината, чрез:

- развитие на широка мрежа от услуги в общността за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на старите хора в семейна среда;
- осигуряване достъп на старите хора до качествена резидентна грижа в среда, близка до домашната.

Ефективното изпълнение на основните дейности в Общинската стратегия се подпомага и от едно **функционално приоритетно направление:**

• **Развитие на човешките ресурси и изграждане на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество.**

Това направление ще допринесе за повишаване на качеството и ефективността на социалните услуги чрез изграждане на необходимия капацитет за управление на общинско ниво и чрез осигуряване на квалифициран и компетентен персонал за предоставяне на услуги, както и за повишаване на ефикасността на услугите и допълване на наличните ресурси чрез развитие на междусекторно сътрудничество.

В Стратегията са описани подробно мерките, дейностите и индикаторите за постигане на общите и конкретни цели, системата за мониторинг и оценка, отговорностите на доставчиците на услуги, необходимите ресурси – човешки и финансови, времевата рамка за изпълнението на Стратегията, планираните социални услуги на общинско ниво.

Постигането на набеязаните дългосрочни и конкретни цели в рамките на следващите пет години ще създаде условия за устойчиво подобряване на качеството на живота и жизнения стандарт на рисковите групи и общностите в неравностойно положение. Качествената промяна в ситуацията ще бъде измервана чрез система от качествени и количествени индикатори за напредъка в решаването на идентифицираните проблеми и в модернизиранието на системата от социални услуги в община Исперих.

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги ще се изпълнява на общинско ниво с общи усилия на всички заинтересовани страни в съответствие с техните компетенции, идентифицираните потребности на групите в риск и планираните дейности за посрещането им.

Общинският съвет и администрацията отговарят за цялостното изпълнение на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги на територията на община Исперих. За тази цел те разработват, приемат и прилагат годишни планове за развитието на социалните услуги.

Ролите и задачите на институциите на общинско ниво, доставчиците на услуги и другите заинтересовани страни в изпълнението на Общинската стратегия за развитие на социалните

услуги са описани подробно и се определят от техните компетенции, идентифицираните потребности на групите в риск и планираните дейности за посрещането им.

В отделен раздел подробно са разработени източниците на финансиране на Стратегията–необходимите средства за финансиране на планираните социални услуги в общината, както и възможните източници на финансиране. При определяне на източниците на финансиране се дава приоритет на делегирането от държавата на средства за общините, които предоставят социалните услуги съобразно местните потребности и на кандидатстването с проектни предложения по Програмата за развитие на селските райони и ОП „Развитие на човешките ресурси”.

С изпълнението на Общинската стратегия в община Исперих ще се развие модерна социална политика в подкрепа на лица, семейства и общности в съответствие с националните приоритети за деинституционализация, превенция на социалното изключване и европейските ценности.

Раздел А: Контекст и оценка на нуждите

1 Контекст

1.1 Предистория: как е създадена стратегията

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги е създадена в процес на партньорство между заинтересованите страни в община Исперих – Общинска администрация, териториалните структури на Агенцията за социално подпомагане, местни структури на централната държавна власт, доставчици и потребители на социални услуги.

Създаването на стратегията е планирано и е осъществено от общинска работна група, включваща експерти от Общинска администрация - Исперих, Дирекция „Социално подпомагане” гр. Исперих и Дирекция „Бюро по труда” гр. Исперих.

Процесът на планиране стъпва на проучване на обхвата и нуждите на групи в риск в общината, извършено през 2015г. Разработените услуги са базирани на техните нужди. Приоритетните направления за развитие на услуги в подкрепа на хората в риск в община Исперих са определени на общинска среща с участието на заинтересованите страни. Стратегията е разработена от февруари до март 2016г. и е съгласувана със заинтересованите страни на общинско ниво.

В процеса на планиране се включиха представители на всички заинтересовани страни от общината, които участваха на доброволен принцип, мотивирани от убеждението за необходимостта от адекватна работеща общинска стратегия и план за развитие на социалните услуги, допринасящи за решаване на острите социални проблеми сред населението в община Исперих.

При разработването на стратегията са приложени следните **принципи и подходи на планиране**:

- дефиниране на нуждите на потребителя и планиране на услугите в съответствие с идентифицираните потребности;
- партньорство и планиране с участие, което осигурява приноса и взаимодействието между всички заинтересовани страни – местни, регионални и държавни институции, неправителствения сектор, доставчици и потребители на социални услуги;
- изпълнимост и приложимост на планираните социални услуги и мерки;
- гъвкавост при определянето на съдържанието на планираните услуги и мерки;
- финансова и социална ефективност;
- равни възможности за достъп.

1.2 Обхват и фокус на Стратегията

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги обхваща мерки и услуги, които са необходими за осъществяване на ефективна политика за подкрепа на индивидите и групите в риск в общината, в съответствие с техните реални потребности и съвременни стандарти.

Видове услуги и обхват на рисковите групи: Общинското планиране има за цел да очертае насоките за създаване на мрежа от услуги, която отговаря на нуждите на рисковите групи в община Исперих и е ефективна в своето действие от управленска и икономическа гледна точка. На първо място са включени съществуващите вече услуги и развитието на нови социални дейности. Посочени са начините на достъп до тези услуги и връзката между тях. Освен това, Стратегията обхваща тези хоризонтални мерки и дейности в други свързани сфери (здравеопазване, образование, жилищна политика и др.), които имат отношение към функционирането на социалните услуги и са от ключово значение за решаването на проблемите на рисковите групи и индивиди.

Стратегията предвижда социални услуги за всички рискови групи на територията на общината. В рамките ѝ са изведени приоритети, както и целевите групи и услуги за периода на действието ѝ. Изборът на приоритетите е основан на остротата на проблемите и наличните ресурси.

Времеви обхват: Планираните услуги и мерки за социално включване ще се изпълняват на територията на общината през следващите пет години (2016 – 2020г.).

Географски обхват: Стратегията задава параметрите на социалните услуги в община Исперих, като се обръща специално внимание на географската специфика и многобройните отдалечени от общинския център населени места.

1.3 Съответствие с международни, национални и местни политики

От 2000г. държавата провежда целенасочена реформа в сферата на социалните услуги, която стартира първо в сферата на услугите за деца и след това премина и към услугите за другите възрастови групи. Реформата е насочена към деинституционализация и децентрализация на социалните услуги. От система от специализирани институции, които предлагат универсален отговор на различните потребности и проблеми на хората се преминава към създаване на социални услуги в общността, които индивидуализират подхода към индивидите и групите в риск и целят интегрирането им в социалните общности.

Необходимо е съществуващите социални услуги да са свързани в мрежа помежду си и със свързаните системи – образование, здравеопазване, жилищна политика, инфраструктура.

Настоящата стратегия следва международните политики, конвенции и документи на ЕС в сферата на социалната политика:

- ограничаването на предаването на бедността и социалното изключване между поколенията (с акцент върху детската бедност и социално изключване);
- активно включване за най-отдалечените от пазара на труда;
- равните възможности за най-уязвимите групи в обществото.

Националният план залага на:

- превантивните мерки;
- социалното включване;
- изпълнение на Стратегията за дългосрочна грижа на възрастните хора и плана за действие към нея;
- приключване процеса на деинституционализация на децата;
- подкрепата на децата и семействата чрез мерки за подобряване материалното състояние на семействата и развиване на качествени и разнообразни социални услуги;
- връзка със системите на образование и здравеопазване, като компоненти на концепцията за борба с бедността и социалното изключване сред децата.

Приоритети и стратегии на общинско ниво - стратегически документи – преглед и анализ на действащите стратегии и планове на общинско ниво:

- Стратегия за развитие на община Исперих (2016 – 2020г.);
- Общински план за развитие;
- Общинска програма за закрила на детето.

2 Изводи от анализа на ситуацията и оценката на потребностите в община Исперих

Общинската стратегия е изградена върху изводите и препоръките от проведено проучване на нуждите на групи в риск в Община Исперих през 2015г.

Проучването на ситуацията в община Исперих е фокусирано върху нуждите от социални услуги, разглеждани в общия контекст на социално-икономическите проблеми, политики и мерки за социално включване на уязвимите общности и групи от населението в общината. Обхватът на темите на проучването включва широк кръг проблеми, демографски тенденции, общо състояние на сектора социални услуги в община Исперих като достъп, капацитет, човешки ресурси и качество на наличните услуги.

Обобщените изводи от анализа на ситуацията и събраните конкретни данни са основа за адекватното планиране на капацитета на социалните услуги и за избора на тяхната форма – начин на осигуряване на достъп и достигане до клиентите.

Препоръките са съобразени и с нагласите и очакванията, както на различните участници в предоставянето на услугите, така и на настоящите и потенциалните ползватели - рискови групи и индивиди, за които са предназначени социалните услуги и мерки за социално включване.

2.1 Тенденции в развитието на община Исперих

Изготвеният през 2015г. анализ на ситуацията и оценката на потребностите идентифицира основните проблеми и формулира основните въпроси, които се отнасят до състоянието и развитието на социалните услуги на територията на община Исперих. В резултат от проучването са очертани основните фактори, които формират рисковите групи, нуждаещи се от социални услуги и мерки, които целят да променят причините, пораждащи конкретната ситуация на неравнопоставеност на уязвимите групи.

Основните заключения за тенденциите в **демографските процеси** в община Исперих са:

- **Намаляване на броя на населението** в общината - Прямо предходните 3 години (2012г. и 2014г.) населението е намаляло с 142 души. 60,70% от жителите на общината са в трудоспособна възраст, но голяма част от това население не живее в населеното място. Съотношението мъже/жени се запазва, като женския пол продължава да преобладава с 50,34% от общия брой на населението в общината. Относителния дял на лицата над 60 годишна възраст е 22,20%, а на тези под 17 годишна възраст е 17,10%;

- През последните години се забелязва тенденция за **намаляване на раждаемостта**. Коефициентът на раждаемост за 2012г. е 8,9‰, 2013 год. е 8,3‰ и за 2014г. е 7,9‰;

- **Общата смъртност** в общината през последните години с малки колебания, е със стойности, близки до тези за страната. Коефициентът на общата смъртност за 2012г. е 15,3%, 2013г. е 14,1% и за 2014г. е 13,7%;

- **Естествен прираст на населението** - наблюдава се тенденция на намаляване на естествения прираст в сравнение с предходните години. За община Исперих 2012г. - 142, 2013г. - 129 и 2014г. - 130. Тенденцията е към миграция на активното население към други райони на страната, в по-големите градове, както и емиграция в чужбина.

- Тенденция на **застаряване на населението** и регресивен тип възрастова структура - съотношението между трите основни възрастови групи за общината 0-18 г.: 18-62 г.: 60+ е 17,10: 60,70: 22,20%. Делът на младите генерации е по-нисък от този на възрастните хора.

- Броят на заетите в общината постоянно намалява. Профилът на безработицата на територията на община Исперих показва тенденция за постоянна регистрирана безработица на ниско квалифицираните и/или без квалификация жители. Съотношението между икономически активното население в Община Исперих и регистрираните безработни към 31.05.2015г. е 18,5%. Продължително безработни лица от 1 до 2г. е 20%, над 2г. е 34,4%. Последните години все по-голяма част от населението търси своята реализация извън общината. Доходите на населението са ниски, което определя ниската им покупателна възможност. Увеличава се делът на социалните доходи, което говори за нарастваща зависимост от системата за социална защита. Голяма част от домакинствата преживяват с ниски доходи, които в никакъв случай не гарантират нормално посрещане на потребностите.

Налице са следните **характеристики и тенденции в секторите, имащи отношение към социалните услуги:**

Образование:

- Тенденция на ежегодно намаляване броя на учениците в училищата и децата в детските градини, поради негативната демографска картина. През учебната 2014/2015г. в училищата в община Исперих учат 2 294 ученици и 895 деца в детските градини;
- През последните години е в ход оптимизация на училищната мрежа, като се пристъпва към структуриране на смесени паралелки или закриване на училища;
- Наблюдава се трайна тенденция на застаряване на педагогическия персонал, особено в начална и предучилищна степен;
- Увеличава се броят на учениците, които напускат училище, без да завършат средно образование и на нередовно посещаващите училище (особено в среден курс);
- Наличие на отпаднали от училище деца поради социални и семейни причини, поради това, че родителите поверяват грижата за децата на по-възрастни роднини, които не са в състояние да упражняват необходимия контрол, ниски доходи и липса на средства за осигуряване на нужните условия за обучение от страна на родителите, подпомагане от страна на учениците за осигуряване на доходи в семейството и полагане на грижи за по-малки братя или сестри. Броят на отпадналите от образователната система ученици в община Исперих нараства.

Здравеопазване:

- Непосредственият достъп до здравни услуги в община Исперих е затруднен най-вече за живеещите в отдалечените населени места;
- Ежегодно намаляване на броя на медицинските специалисти по здравни грижи;
- Все повече жители на община Исперих търсят по-качествено медицинско обслужване извън общината;
- Непривлекателни лекарски практики, които остават свободни и липса на квалифициран здравен персонал в малките населени места;
- Висок относителен дял на здравнонеосигурените лица в общината. Трайно се оформя една рискова група, която не е в състояние да ползва пълния обем медицински услуги с всички неблагоприятни последствия от това;
- Различни са проблемите, с които се сблъскват хората с увреждания: липса на здравни пътеки, които покриват разходите за лечение, ниски доходи и невъзможност за закупуване на лекарства и осигуряване на необходимото лечение; липса на транспорт до здравните заведения.

Жилища и жилищна политика:

- Структурата на собствеността ограничава възможностите на общинските власти да провеждат социална жилищна политика. Общината е изключително затруднена да осигурява жилища на нуждаещите се, тъй като не разполага с достатъчно такива и не могат да бъдат задоволени най-елементарните жилищни потребности на млади и социално слаби семейства, на лица с различна степен на увреждания;
- Липсват механизми, които да стимулират инвестиции в тази насока, което ограничава възможностите на общинските власти да провеждат социална жилищна политика;
- В селата на територията на община Исперих има много необитаеми и свободни жилища. Те се намират в непривлекателни райони (с неподдържана пътна мрежа, без отходни канали) и са неблагоустроени, изоставени и полусъборени;
- Обособените квартали със съсредоточено население с ромско самосъзнание се отличават с недостатъчно изградена техническа инфраструктура.

Транспортна инфраструктура:

В община Исперих като цяло пътищата трети и четвърти клас са в най-незадоволително състояние, което затруднява достъпа до образователни, здравни и социални услуги на населението в малките населени места.

2.2 Идентифицирани рискови групи и потребности

При анализа на социално-демографската и икономическа картина на община Исперих се открояват два основни параметъра - “доходи” и “възраст”, които в съчетание с други фактори, пораждаат риск за различни групи от населението и формират основни рискови групи: деца, лица, семейства в неравностойно положение и стари хора, нуждаещи се от подкрепа и социални услуги. Тези фактори са свързани с:

- безработица и ограничен достъп до заетост;
- липса на жилище, лоши битови условия и недостатъчно средства за издръжка;
- ограничени ресурси за автономност и зависимост от подкрепата на близки – възрастни с увреждания с нужда от подкрепа във всекидневния живот; хора в пенсионна възраст;
- структурата на семейството – пълно или непълно семейство, многодетни семейства, здравословни и образователни проблеми;
- увреждане и/или сериозни здравословни проблеми на лицето или на член от семейството;
- ниско образование (включително и неграмотност), липса на професионална квалификация, които водят до неравностойна позиция на пазара на труда и социална изолация;
- социално изключване и принадлежност към уязвими етнически малцинства и семейства, в които децата рискуват да повторят социалния модел на родителите си;
- изолираност на населеното място с нарушени транспортни връзки и комуникация с общинския и областния център;
- възраст – концентрация на пенсионери и стари хора, живеещи в изолираните малки населени места, с крайно ограничен достъп до здравна грижа и услуги, както и ниски доходи на хора в надтрудоспособна възраст.

В резултат от анализа на рисковите фактори се обособяват няколко **ключови рискови групи**, които са обект на въздействието от настоящата Общинска стратегия. Една от най-заstraшените групи в риск са децата, те се разглеждат като деца, отглеждани извън семейства и деца, отглеждани се в семейства:

ДЕЦА В РИСК, ОТГЛЕЖДАНИ ИЗВЪН СЕМЕЙСТВОТО:

• **Деца, настанени в специализирани институции** – Децата, отделени от своите семейства, са от най-уязвимите групи в обществото. Като цяло тенденцията е, както тази мярка за закрила да се прилага все по-рядко, така и да намалява самия брой на децата, отглеждани в институции, поради активния процес на деинституционализация. Голяма част от настанените деца са реинтегрирани в семейна среда, настанени в приемни семейства или резидентен тип услуги.

На територията на община Исперих към момента работи 1 специализирана институция за деца – ДДЛРГ „Лудогорие” в гр. Исперих. Капацитетът на услугата е 18 места, а броят на настанените е 15 деца; 10 от децата са от същата община, 4 от областта, а 1 е от друга област, което показва, че 95% от всички настанени в ДДЛРГ са от област Разград.

Разкриването на нови резидентни услуги ЦНСТДМ, утвърждаването на приемната грижа и съпътстващите услуги в общността за превенция на изоставянията показват положителен резултат по отношение политиката по деинституционализация в общината и до намаляване броя на децата, отглеждани в специализирани институции. Реинтеграцията на децата в семействата изисква развитие на мерки и услуги в общността, развиване на родителски капацитет, подкрепа на нуждаещи се семейства за осигуряване на жилище, посредничество и активна подкрепа за включване на пазара на труда и др.

• **Деца, настанени в социални услуги от резидентен тип** – Община Исперих заема 44,5% от общия брой резидентни услуги в област Разград. На територията на общината са разкрити и работят 2 ЦНСТ и 1 Преходно жилище с общ капацитет 36 места.

За периода 2011 – 2015г. е изградено 1 ново ЦНСТДМУ с капацитет 14 места.

Анализът на всички данни показва, че за периода 2011-2015г. резидентните услуги са се увеличили и се развиват добре, но все още не са достатъчни, за да удовлетворят потребностите на всички рискови групи и е необходимо увеличаване капацитета на този тип услуга в цялата община, включително и с оглед приключване процеса на деинституционализация и извеждането на всички деца, отглеждани в социални институции.

Приоритетно направление за община Исперих е деинституционализацията на децата от специализираната институция ДДЛРГ „Лудогорие“ гр. Исперих и предстоящото ѝ закриване, което се предвижда да се случи след 2017г. и разкриването на Център за настаняване от семеен тип за деца/ младежи без увреждания 3, в който да бъдат изведени децата от институцията след нейното закриване.

• **Деца, отглеждани в приемни семейства и при близки и роднини** – за периода 2011-2014г. общия брой на децата настанените при близки и роднини в община Исперих е 114.

Това са случаи, които са минали през отдел „Закрила на детето” и е наложена мярка за закрила. При тези деца е необходима подкрепа на хората, които са поели грижа за отглеждането на децата вместо техните биологични родители. Проблемите се отнасят също до потребностите на децата да получават адекватни грижи и до потребностите на роднините и близките да бъдат подкрепяни при предоставянето на грижите за настанените при тях деца.

Значително е нарастнал и броят на децата, отглеждани в приемни семейства. По данни на ДСП общият брой на деца, ползващи услугата приемна грижа за периода 2011-2014г. е 21 деца. Приемната грижа се развива интензивно през последните 5 години, като за сравнение може да се отбележи, че през 2010г. броят на настаняванията в приемни семейства е само 34 за цялата област. Анализът показва утвърждаването на тази мярка за закрила като алтернатива на социалните институции.

ДЕЦА В РИСК, ОТГЛЕЖДАНИ В СЕМЕЙНА СРЕДА:

• **Деца с увреждания, отглеждани в семейна среда**

Семействата на всички деца с увреждане се нуждаят от подкрепа за отглеждане на децата, като тази необходимост се проявява при следните свързани групи в риск:

- самотни майки;
- семейства, в които единият партньор е личен асистент;
- многодетни семейства с деца с увреждане.

Община Исперих е на второ място в областта по брой на регистрираните случаи на **деца с увреждания – 114**, като 31 от тях са със степен на увреждане над 90%, 25 деца са със 71 – 90%, 40 са с 50 – 70% и 18 – до 50%. На територията на общината функционират Дневен център за деца с увреждания с капацитет 30, Личен асистент по проект „Нови възможности за грижа” - 11 деца към м. октомври 2015г. и Личен асистент по НП „АХУ” – 8 деца към м. октомври 2015г. Обхванатите деца от тази рискова група са 49, което е 42,98% от общия брой на децата с увреждания в общината.

Услугата „Личен асистент” обслужва много малък брой деца с увреждания от общия брой потребители – едва 14,56%.

Анализът на данните показва, че тази рискова група е сред най-големите в общината и продължава да нараства, но няма изграден капацитет, достатъчен да задоволи потребностите ѝ, включително и по отношение на свързаните групи в риск – семействата на деца с увреждания.

Анализът на потребностите на тази рискова група идентифицира следните проблеми: осигуряване на достъпна среда; диференциране на услуги за деца с различни по вид и степен увреждания; липса на възможности за транспорт от селата до съответните здравни услуги и

лечебни заведения; осигуряване на гъвкава дневна и почасова грижа; затруднен достъп до образование, интеграция на децата с увреждания с връстниците им.

- **Деца, отглеждани в семействата в риск**

- **Деца в непълни семейства** – сравнителният анализ на данните показва, че броят на непълните семейства и самотни родители за 2014г. е 90. Тези данни обхващат само семействата, получаващи помощи по чл.7 и не обхващат всички непълни семейства, както и семействата с родители, които са заминали за чужбина и са оставили децата си за отглеждане от близки и роднини. Поради този факт броят на тази рисков група вероятно е много по-голям.

- **Деца в риск от отпадане от училище, отпаднали и нередовно посещаващи училище** – общият брой на децата, отпаднали или необхванати в училище за цялата община в периода 2012-2014г. е 20.

Икономическите причини за напускане на училище (ниски доходи, лош жизнен стандарт и битови условия, безработица и др.), влиянието на семейството и средата (отглеждане на деца в непълни семейства, ниско образователно равнище на родителите, нехайно и безотговорно родителство и др.) и образователните фактори (ниска степен на училищна готовност, трудности при усвояване на учебния материал, нередовно посещаване на училище, конфликти с учители и съученици) си взаимодействат и поставят децата в особено висок риск от отпадане от училище.

Явлението „отпадащи ученици от училище” и комплексното действие на причините, които го поражда, е индикация, която трябва да се има предвид при формулирането на конкретни политики. Експертите отчитат невъзможност за системен контрол за обхващане и задържане в училище на децата до 16-годишна възраст от някои етнически малцинства. За задържането им в училище и за предотвратяване на бъдещи рискове от социална изолация са необходими дейности за компенсиране на образователните пропуски, мотивиране на децата за посещение и задържане в училище, дейности за запълване на свободното време и за мотивация на родителите за ангажиране в образованието на своите деца.

- **Деца, жертви на насилие и трафик са** друга рисков група.

На територията на общината за периода 2011/ 2014 година са регистрирани 93 случая на деца, жертви на насилие. В действителност има много случаи, в които се оказва насилие над деца в семейството, но за случаите не се подава официална информация поради незнание, страх или сложни емоционални връзки и зависимостта на децата от родителите. Причините за насилие в семейството много често се крият в неспособността на родителите да изпълняват адекватно своите родителски функции, поради липса на нормални условия на живот или информираност. Децата жертви на насилие са несигурни, липсва им самочувствие, в училище са необщителни, не смеят да споделят проблема си и страдат. Те също се нуждаят от съответната подкрепа, за да преодолеят психическия стрес и възстановят нормалния си начин на живот. Поради липсата на услуги, помощта до тези деца се свежда до настаняване в институции.

Въпреки, че на територията на Община Исперих няма регистрирани деца, жертви на трафик, проблемът с трафика на деца за проституция става все по актуален. В национален мащаб се наблюдава снижение на възрастовата граница на жертвите на трафик с цел сексуална експлоатация.

Мерките за преодоляване на проблемите от тази група са с различна насоченост: повишаване на обществената чувствителност; изграждане на трайни механизми на взаимодействие между полиция, социална служба, общинска администрация, НПО, за справяне с проблема; предоставяне на качествени социални услуги в общността за подкрепа на деца и техните семейства за справяне с последствията от преживяно насилие и постигане на пълен житейски потенциал.

- **Деца с проблемно поведение** – анализът на данните показва, че тази рисков група се е увеличила. Към 31.12.2014г. общият брой на деца, извършили насилие, кражби, проституиращи и живеещи на улицата в община Исперих е 22 деца.

На територията на цялата община Исперих няма достатъчно услуги, които да задоволят потребностите на тази рисковата група. Центърът за обществена подкрепа към КСУДС „Лудогорие“ гр. Исперих работи с тази целева група, но увеличеният брой на противообществените прояви налага изграждане на междуинституционални механизми между социалните услуги в общността, ЦОП и училищната мрежа. Целта е да се работи заедно и съответно по-ефикасно по превенция на противоправното поведение.

ВЪЗРАСТНИ ХОРА С УВРЕЖДЕНИЯ:

В община Исперих са регистрирани общо 1319 пълнолетни с увреждания. По отношение на видовете увреждания най-голям е броят на лицата с физически увреждания – 74,29%, следвани от лицата със сетивни увреждания – 13,57% и с психични увреждания и интелектуална недостатъчност – 12,13%. Въпреки по-малкият брой на лицата с умствена изостаналост и на лицата с психични разстройства, те са най-рисковите целеви групи от гледна точка на възможността да живеят самостоятелно в семейна среда. Поради спецификата на тези заболявания, за задоволяване на техните потребности е необходимо да бъдат разкрити подходящи социални услуги в общността и услуги от резидентен тип. Лицата с физически увреждания, въпреки големият брой, имат по-добра възможност за подкрепа, чрез социални услуги в семейна среда и други съпътстващи услуги в общността.

- **Възрастни хора с увреждания, които ползват социални услуги в общността** – деинституционализацията на лицата, настанени в специализирани институции, понастоящем се реализира посредством предоставяне на социални услуги в общността, т.е. услуги, предоставяни в семейна среда или в близка до семейната среда, които оказват подкрепа за пълноценна социална интеграция на нуждаещите се лица.

За нуждите на целевата група възрастни хора с увреждания в община Исперих се предоставя социалната услуга „Личен асистент“ по различни програми.

В социалната услуга „Личен асистент“ по Проект „Нови възможности за грижа“ към ОП „РЧР“ бяха обхванати общо 121 лица с увреждания, а по „Личен асистент“ към НП „АХУ“ – 10 лица.

- **Възрастни хора с увреждания в отдалечени населени места** – за групата на хора с увреждания в отдалечените села важи в много по-голяма степен изолираността от социални услуги. Планирането на мобилни услуги за тях изисква да се проучи вида на заболяванията им и да се установи броя на възрастни хора с увреждания по малките населени места.

СТАРИ ХОРА:

- **Самотни стари хора, живеещи в отдалечени райони**

Голям е броят на самотноживеещите хора в община Исперих - 619 лица. Преобладаващата част от селата извън общинския център са обитавани основно от хора в пенсионна възраст.

Комуникационните връзки между общинския център и отдалечените населени места са проблем за осигуряване на равнопоставен достъп до социални услуги. Потребностите, които имат самотните хора са следните:

- подкрепа за ежедневните грижи в дома;
- осигурен достъп до аптеки и помощ при закупуване на лекарства;
- достъп до медицинска помощ и здравни услуги;
- осигуряване на социални контакти и психо-социална подкрепа;
- компенсирание на изолираността от достъп до социални и здравни услуги на малките населени места в селските райони;
- създаване на възможности за обгрижване, рехабилитация, подкрепа и социализация.

За осигуряване на социални контакти и психо-социална подкрепа на възрастните хора в селските райони на територията на областта са разкрити Клубове на пенсионера и инвалида,

които спомагат за намаляване риска от изолация. Като основна нужда се очертава подкрепата за ежедневни грижи в дома – помощ при самообслужване, поддържане на хигиена, пазаруване, придружаване, готвене. Към момента задоволяването на тези потребности се осигурява със социалните услуги: Домашен социален патронаж и „Личен асистент”.

- **Стари хора, ползващи социални услуги в общността**

Социални услуги в общността за стари хора в община Исперих са:

- Домашен социален патронаж;
- Обществена трапезария;
- социалната услуга „Личен асистент” по НП „АХУ”;
- „Личен асистент” по ОПРЧР;

С най-голям брой потребители стари хора е услугата Домашен социален патронаж. Тя се ползва от 120 лица, повечето от които са самотни възрастни хора. Социалната услуга се предоставя на много добро ниво и задоволява потребностите на нуждаещите се потребители от такъв тип подкрепа.

Услугата Обществена трапезария, финансирана от Фонд „Социална закрила” се предоставя в гр. Исперих на 90 лица. Нуждаещите се потребители получават топла храна за обяд. Считано от 2013г. услугата се предоставя целогодишно.

Най-търсена е социалната услуга „Личен асистент”, която дава възможност за относително самостоятелно съществуване на старите хора в обичайната им семейна среда. Наблюдава се запазване броя на обслужваните лица по НП „АХУ”, въпреки по-големият брой потребители, нуждаещи се от такъв тип грижа.

Клубовете на пенсионера и инвалида са социални услуги в общността, които имат за цел да съдействат за поддържане на социалните контакти и социалната интеграция на пенсионерите и инвалидите в общината. Средствата за издръжка се осигуряват от общинските бюджети.

2.3 Изводи за състоянието на мрежата от услуги в общината:

- **Заклучения за изпълнението на предходната Стратегия**

Капацитетът на ДДЛРГ в гр. Исперих е намален четири пъти, като в началото на периода е 80 места, а в края – 18 места. Увеличен е капацитета на Центъра за обществена подкрепа от 20 на 40.

Отчитайки икономическото, политическо и социално положение на страната, темпът на развитие на социалните услуги в община Исперих е добър – 17,9% за областта.

В унисон с провеждащата се реформа в РБългария по отношение деинституционализацията на деца и младежи с/ без увреждания, в община Исперих бяха изградени и стартираха 1 бр. ЦНСТДМУ и 1 бр. ДЦДУ по проект „Детство за всички”.

Много голям темп на развитие бележи социалната услуга „Приемна грижа”. Все повече семейства приемат идеята за полагане на грижи за дете в риск. Към момента професионалните приемни семейства в община Исперих са 10. В тях се отглеждат 11 деца.

На територията на община Исперих се предоставя социалната услуга „Личен асистент” по НП „АХУ”, „Личен асистент” и „Домашен помощник” по проект към ОП „РЧР”, Обществена трапезария и Домашен социален патронаж.

- **Съответствие на мрежата от услуги спрямо актуалните потребности на рисковите групи**

В рамките на действие на ОСРСУ 2011-2015г. се наблюдава ясно изразена тенденция на намаляване броя на децата, настанявани в социални институции. В началото на 2011г. капацитетът на ДДЛРГ в гр. Исперих е бил 80 места. В края на периода на ОСРСУ 2011-2015г. капацитетът е 18 места.

Очакван резултат от реализирането на услугата „Приемна грижа” е увеличаване броя на приемните семейства на територията на община Исперих. Доставчиците на социалната услуга

имат готовност при необходимост да провеждат обучения за надграждане уменията на приемните семейства, както и са предприели мерки за мотивирането им да се грижат за деца с увреждания.

Раздел Б: Стратегия за развитие на социалните услуги

3 Визия и цели

3.1 Визия

Общинската стратегия за социалните услуги цели да осигури достъпни и качествени социални услуги в община Исперих, интеграция на общности и индивиди, пълноценна реализация и грижа за хората от рисковите групи.

3.2 Ценности и принципи

Основна ценност в социалната работа е човекът и правото на всяко човешко същество да развие максимално своите възможности, без значение на етническа принадлежност, пол, увреждане, възраст, социално положение. При планирането и предоставянето на социални услуги, Общинската стратегия следва основните човешки права, утвърдени в международните документи и конвенции за защита на правата на човека и основните свободи, и за правата на детето и утвърждава следните ценности, споделени от всички заинтересовани страни в община Исперих:

- уважение и признание на достойнството на всеки човек, общност и група;
- толерантност и закрила от дискриминация, признаване на различията като ценност и ресурс за развитие;
- благосъстояние на децата и на всички жители на община Исперих;
- гражданско участие в планирането и в наблюдението на изпълнението на Общинската стратегия;
- зачитане на равнопоставеността на половете при планирането и достъпа до социални услуги.

Всички страни, ангажирани с разработването на Общинската стратегия, се обединиха около следните **принципи и подходи**, които ще бъдат следвани при изпълнението на планираните дейности и мерки:

- планиране с участието на заинтересованите страни на общинско ниво;
- социални услуги, които отговарят на реалните нужди на рисковите групи;
- осигуряване на равен достъп до услуги за всички рискови групи и уязвими общности, живеещи на територията на общината и достигане на услугата максимално близо до местоживеенето на потребителите;
- индивидуализиране на оценката и на грижата за потребителя;
- насърчаване на услугите в общността и ограничаване на услугите от резидентен тип;
- интегриран подход към решаването на проблемите на целевите рискови групи;
- добро управление, ефикасност и ефективност на социалните услуги, мрежи и партньорства;
- надграждане на добрите практики и опит в услугите, постоянно повишаване на квалификацията и уменията и учене от собствения опит;
- прозрачност и отчетност при планирането и усвояването на финансовите средства;
- законосъобразност и обвързаност с нормативната уредба на Република България;
- постоянно оптимизиране на качеството на социалните услуги.

3.3 Направления и приоритети на стратегията

3.3.1. Приоритетни направления

За да се постигне качествена промяна в социалната среда и желаното бъдещо равнище на социалните услуги, предначертано от визията на Стратегията, е необходима целенасочена интервенция в няколко приоритетни направления.

Ключовите приоритетни направления на Общинската стратегия са изведени в съответствие с идентифицираните потребности на рисковите групи и необходимостта от спешна намеса за решаване на ключови/ критични социални проблеми на жителите на общината. Приоритетните направления са групирани в две посоки – отнасящи се до съдържанието на социалните услуги и до начина на функциониране и изпълнение на услугите и мерките за социално включване.

Избраните **приоритетни направления за съдържанието на социалните услуги** включват:

1. Превенция за деца и семейства в риск

Това са широк кръг от услуги в общността за деца и семейства в риск, насочени към превенция на рисковите фактори за развитието на децата и уязвимостта на семействата. Деинституционализацията на грижите за деца донесе коренна промяна в социалните услуги в общината, осъществявана чрез развитието на широка мрежа от услуги, с цел подкрепа на семействата в риск за грижа за децата и превенция на изоставянето, както и извеждане на децата от специализираната институция. Процесът на деинституционализация трябва да бъде завършен в периода на настоящата стратегия и да се повишава качеството на разкритите през предишния период алтернативни на институциите социални услуги.

2. Развитие на социални услуги в общността за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение

Стратегията ще допринесе за създаването на добър модел на грижи за хората в неравностойно социално положение, осигурявайки достъп до качествени социални услуги в общността, така че нуждаещите се да не напускат собствения си дом и общност, подобряване достъпа до качествени здравни услуги и образование, както и интегриране на пазара на труда.

3. Грижа за старите хора за по-добър и достоен живот

Създаване на условия за качествено предоставяне на грижи за старите хора, насочени към повишаване качеството на живот на хората от третата възраст, като се съблюдава принципът за независим живот в семейната среда или в близост до нея. Услугите, отличаващи се с домашна атмосфера, са съобразени с индивидуалните потребности, желания и условия на живот.

Ефективното изпълнение на основните дейности в Общинската стратегия се подпомага и от едно **функционално приоритетно направление**:

- **Развитие на човешките ресурси и изграждане междусекторно сътрудничество**

Това направление ще допринесе за повишаване на качеството и ефективността на социалните услуги чрез изграждане на необходимия капацитет за управление на общинско ниво и чрез осигуряване на квалифициран и компетентен персонал за предоставяне на услуги, както и за повишаване на ефикасността на услугите и допълване на наличните ресурси чрез развитие на партньорство и междусекторно сътрудничество.

В процеса на планирането, недостигът на квалифициран персонал за разкриване на социалните услуги е идентифициран от всички участници като един от основните рискове за реализацията на стратегията.

Затова изграждането на необходимия капацитет за управление и за предоставяне на социални услуги се очертава като крайно необходима мярка – условие както за изпълнението

на планирания обем социални услуги и мерки, така и за постигане на качеството на услугите в съответствие със съвременните стандарти.

3.3.2. Приоритетни целеви групи

Планираните дейности в Общинската стратегия ще обхванат всички рискови групи, изведени при анализа на ситуацията. Приоритетните целеви групи, към които са насочени социалните услуги и мерки за социално включване в община Исперих са:

- Деца, отглеждани в специализирана институция;
- Хора с увреждания;
- Уязвими семейства с деца в риск;
- Деца, отпаднали и в риск от отпадане от училище;
- Хора в риск от всички целеви групи, живеещи в малки населени места, без достъп до социални и др. услуги;
- Стари хора, със специален фокус към самотно живеещите в селски райони.

3.4 Цели

3.4.1 Общи и специфични цели

Общинската стратегия предвижда да осигури достъпни и качествени социални услуги в община Исперих, интеграция на общности и индивиди, пълноценна реализация и грижа за хората от рисковите групи. Във всяко приоритетно направление на Общинската стратегия са набелязани общи и специфични цели и задачи:

Приоритетно направление 1: Превенция за деца и семейства в риск

Обща цел 1. Да се подобри грижата за децата в семейството, като се предотврати появата и развитието на рискови фактори по отношение на децата и да се постигне максимално намаляване на броя на децата, отглеждани в специализираните институции, чрез:

- **Специфична цел 1.1.** Да се намали изоставянето на деца и настаняването им в специализирани институции и да се подкрепи задържането им в биологичното семейство. Приоритетно развитие на приемната грижа.
- **Специфична цел 1.2.** Да се осигурят условия за развитие на децата с увреждания, отглеждани в семейството.
- **Специфична цел 1.3.** Да се осигури подкрепа на уязвимите семейства за превенция на рисково поведение и negliжиране на децата.
- **Специфична цел 1.4.** Да се гарантира равен достъп на децата от рискови общности и уязвими групи до качествено образование.
- **Специфична цел 1.5.** Да се приключи процеса на деинституционализация на деца в специализирани институции
- **Специфична цел 1.6.** Да се развият социални услуги за предоставяне на резидентна грижа в среда близка до семейната за децата, които не могат да бъдат изведени в семейна среда.

Приоритетно направление 2: Развитие на социални услуги за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение

Обща цел 2. Да се създадат условия за социално включване/ интегриране на максимален брой хора в неравностойно положение и уязвими групи, чрез:

- **Специфична цел 2.1.** Да се осигурят условия за пълноценен и достоен живот на хората с увреждания в семейна среда, чрез разкриване на услуги и грижа в общността.
- **Специфична цел 2.2.** Да се развият алтернативни социални услуги за предоставяне на резидентна грижа в среда, близка до семейната, за потребителите, които не могат да бъдат изведени в семейна среда.

- **Специфична цел 2.3.** Да се създадат условия за реинтеграция на уязвими лица, групи и общности в риск.

Приоритетно направление 3: Грижа за старите хора за по-добър и достоен живот

Обща цел 3. Да се подобри качеството на живота на старите хора, във всички населени места в областта, чрез:

- **Специфична цел 3.1.** Да се развие широка мрежа от услуги в общността за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на старите хора в семейна и домашна среда.
- **Специфична цел 3.2.** Да се осигури достъп на старите хора до качествена резидентна грижа в среда, близка до домашната.

Ефективното изпълнение на основните дейности в Общинската стратегия се подпомага и от едно **функционално приоритетно направление:**

Приоритетно направление 4: Развитие на човешките ресурси и изграждане на междусекторно сътрудничество.

Обща цел 4. Да се гарантира качеството и ефективността на социалните услуги чрез изграждане на необходимия капацитет за управление на общинско ниво и чрез осигуряване на квалифициран и компетентен персонал за предоставяне на услуги, както и да се повиши ефикасността на услугите и допълване на наличните ресурси чрез развитие на партньорство и междусекторно сътрудничество.

- **Специфична цел 4.1.** Да се стимулира развитието на административния и организационния капацитет на общинско ниво за прилагане на интегрирана грижа и политики към хора и групи в неравностойно положение.
- **Специфична цел 4.2.** Да се осигури подкрепа на персонала на социалните услуги за развитие на професионалната квалификация и умения в съответствие с новите изисквания и стандарти.
- **Специфична цел 4.3.** Да се стимулира партньорство в социалните услуги.
- **Специфична цел 4.4.** Да се утвърдят ефективни механизми за междусекторно сътрудничество и развитие на смесени услуги.

3.4.2 Ключови индикатори за постиженията на Стратегията

Постигането на набелязаните дългосрочни и конкретни цели в рамките на следващите пет години ще създаде условия за устойчиво подобряване на качеството на живота и жизнения стандарт на рисковите групи и общностите в неравностойно положение. Качествената промяна в ситуацията ще бъде измервана чрез система от качествени и количествени индикатори за напредъка в решаването на идентифицираните проблеми и в модернизирването на системата от социални услуги в община Исперих.

Ключовите качествени индикатори за успеха на осъществената интервенция по отношение на постигнатата промяна в ситуацията в община Исперих и ползите за рисковите групи в резултат от изпълнението на Стратегията са:

- осигурена подкрепа за уязвимите семейства и деца в община Исперих;
- предотвратена институционализация на децата в риск от изоставяне, чрез реинтеграция в семейството, настаняване при близки и роднини, приемна грижа, осиновяване;
- намаление на броя на децата, отглеждани в специализирана институция в и извън община Исперих;
- намаление на отпадналите от училище деца;
- създаден капацитет за обхващане децата с увреждания в община Исперих в услуги за медицинска и социална рехабилитация и/или в различни форми на заместваща дневна грижа;

- подобрени условия за самостоятелен живот в домашна среда на хората с увреждания – потребители на услугите Домашен социален патронаж, Домашен помощник и Личен асистент;
- осигурени услуги, подкрепа и грижи в домашна среда на старите хора в община Исперих, с приоритетно обхващане на самотноживеещите в населени места, извън общинския център.

4 Интервенция – социални услуги и мерки

4.1 Приоритетно направление 1: Превенция за деца и семейства в риск

Обща цел 1. Да се подобри грижата за децата в семейството, като се предотврати появата и развитието на рискови фактори по отношение на децата и да се постигне максимално намаляване на броя на децата, отглеждани в специализираните институции, чрез:

Специфична цел 1.1. Да се намали изоставянето на деца и настаняването им в специализирани институции и да се подкрепи задържането им в биологичното семейство. Продължаване развитието на приемната грижа.

Мярка 1.1.1. Комплексна програма за ранна превенция на изоставянето и задържане на новородените деца в биологичното семейство

Дейностите са насочени към подкрепа на бъдещата майка и семейството с цел „затваряне на входа“ към специализираните институции. За да се предотврати изоставянето на новородени деца на ниво „родилен дом“ е необходимо работата по превенция да започне преди раждането на детето. Успехът на превенцията зависи от ранната навременна намеса и продължителността на социалната работа с бъдещата майка, нейното семейство и близко обкръжение.

Дейност 1.1.1.1. Стартиране на Програма Ранна превенция за „затваряне на входа“ на изоставянето на деца в ранна възраст (от 0 до 3 години), включително на новородени деца на ниво „родилен дом“. По своя характер програмата е смесена междусекторна услуга в социалната и здравната сфера, координирана от социални работници към съществуващия ЦОП Разград. Програмата включва дейности, изпълнявани съвместно от ЦОП, ОЗД с подкрепата на личните лекари и здравните медиатори и други социални услуги в общността, като семейно планиране за намаляване на случаите на непланирана бременност, която може да доведе до изоставяне на дете, ранно регистриране на бременността за жени, за които има риск да изоставят детето си.

Обхватът на дейностите за ранна превенция изисква смесен екип от специалисти – здравни и социални работници, юристи, психолози и други. Дейностите включват:

- предоставяне на информация, социални и психологически консултации, правна подкрепа, посредничество за решаване на социални проблеми и/или насочване към други социални услуги за младите майки в риск да изоставят детето си;
- организация на мрежа за активно издирване на семейства и обхващане на рисковите бъдещи майки от община Исперих в програмата за ранна превенция, със специално внимание към мобилната работа във високо рискови общности за установяване, регистриране и проследяване на бременността при риск от изоставяне – предоставяне на социални дейности и консултиране на място за предотвратяване на изоставянето на детето;
- подкрепа на бременни жени за по-лесна бременност, раждане и удовлетворяване на първите нужди на бебето – емоционални и материални;
- подкрепа за майките и семействата на новородени деца с увреждания - ще бъдат включени социални работници и/или психолози, със специална подготовка и умения за работа с родители на деца с увреждания.

- създаване на Семейно-консултативни центрове, като иновативни социални услуги за подкрепа на семействата.

Мярка 1.1.2. Развитие на мрежа от ЦОП за обхващане на децата и семействата в риск в община Исперих

Общинската стратегия предвижда утвърждаване на дейностите във вече съществуващия Център за обществена подкрепа в община Исперих.

Дейност 1.1.2.1. Продължение на дейностите на ЦОП Исперих и повишаване качеството на предлаганите услуги (с капацитет 40 места през 2015г.).

Мярка 1.1.3. Осигуряване на грижа при близки и роднини за изоставени и negliжирани деца, лишени от родителска грижа

Дейност 1.1.3.1. Съвместни дейности на ОЗД и ЦОП за настаняване в семейства на близки и роднини на деца от специализирани институции, изоставени деца и на деца в риск от изоставяне.

Дейност 1.1.3.2. Оказване на продължаваща подкрепа от ОЗД и ЦОП за семействата на близки и роднини, в които са настанени деца, лишени от родителска грижа – консултации, посредничество и съдействие. Подкрепата включва дългосрочна работа с детето и семейството в зависимост от случая и индивидуалните потребности. Консултиране, съдействие и подкрепа за обгрижване и възпитание на детето, за справяне с кризи и проблеми в общуването и поведението, съдействие и насочване в общността и институциите.

Мярка 1.1.4. Услуги в подкрепа на осиновяването

Дейност 1.1.4.1. Съвместни подкрепящи услуги между ЦОП и ОЗД при осиновяването на деца, като се планира част от дейностите на ОЗД да се насочат към центъра – обучение на кандидат-осиновителите, наблюдение и подкрепа на осиновителите в следосиновителния период. Услугите са насочени към:

- консултиране, информирание;
- мотивиране и обучение за кандидат-осиновители;
- подкрепа в следосиновителния период.

Мярка 1.1.5. Развитие на Приемната грижа в община Исперих и повишаване качеството на предлаганата услуга

Услугата приемна грижа се развива успешно на общинско ниво. Към 2015г. в община Исперих има 10 утвърдени приемни семейства.

Дейност 1.1.5.1. Развитие на дейности по приемна грижа в ЦОП.

• методическа помощ и подкрепа на персонала на ЦОП, от ОЗД в малките общини, както и на местни неправителствени организации, които работят по приемна грижа на общинско ниво, обучение на общинските комисии за детето по приемна грижа и други свързани с развиване и предоставяне на социалната услуга „Приемна грижа”.

Дейност 1.1.5.2. В рамките на приемната грижа – прилагане на настаняване по спешност, като превенция на настаняването в специализирани институции. Настаняването се извършва в приемни семейства в общината за спешно, краткосрочно настаняване на изоставени деца.

Специфична цел 1.2. Да се осигурят условия за развитие на децата с увреждания, отглеждани в семейството, чрез:

Мярка 1.2.1. Осигуряване на достъп до адекватна и гъвкава дневна и почасова грижа за децата с увреждания, отглеждани в семейна среда.

Дейностите по тази мярка включват:

- развитие на дневни центрове като самостоятелна услуга, при което да се спазват принципите на гъвкавост на услугите и съответствие с конкретните индивидуални потребности на децата и семействата, както за социализацията на децата с увреждания, така и за осигуряването на възможност за техните родители да работят;
- интеграция на деца с увреждания в масови ясли и детски градини - включително тяхното адаптиране, осигуряване на транспорт, както и да се анализират възможностите за алтернативна услуга в детска градина за почасово гледане на деца с увреждания. Възможно е, с тези дейности да се ангажират местни доброволци.

Дейност 1.2.1.1. Продължение на дейностите и повишаване качеството на предлаганите услуги от Дневен център за деца и младежи с увреждания гр. Исперих (капацитет 30 места).

Мярка 1.2.2. Подкрепа за родителите за отглеждане на децата с увреждания в семейството

Дейност 1.2.2.1. Разширяване на програмите, които предлагат домашни грижи – Личен асистент, Социален асистент и Домашен помощник за деца с увреждания.

Дейност 1.2.2.2. Осигуряване на помощни средства чрез ДСП по Закона за хората с увреждания. Разкритите социални услуги в общността за деца и възрастни ще предоставят информация, консултиране, съвети за права, процедури и посредничество за получаване на техническите помощни средства от хората с увреждания, подкрепа и специализирани обучения.

Специфична цел 1.3. Осигуряване на ефективна подкрепа на уязвимите семейства за превенция на рисково поведение и negliжиране на децата, чрез:

Мярка 1.3.1. Развиване на услуги в общността за подобряване на родителския капацитет.

Планираните дейности и услуги ще подобрят родителската грижа и ще спомогнат за ограничаване на negliжирането на децата в семейната среда. Дейностите са насочени и към създаване на чувствителност у населението и професионалистите за симптомите, причините и формите на насилие над деца.

Дейност 1.3.1.1. Подобряване качеството на предлаганите услуги в рамките на ЦОП за развитие на родителските умения. Подкрепа за семейства с деца в риск за превенция на изоставянето и negliжирането на деца, отглеждани в семейна среда.

Мярка 1.3.2. Превенция на всички форми на насилие, трафик и експлоатация на деца.

Дейност 1.3.2.1. Защита на децата от всякакви форми на злоупотреба, насилие и експлоатация.

Насилието срещу деца се превърна в нарастващ проблем, както на национално така и на регионално ниво, през последните години. То има най-различни форми - от насилие в семейството и в училищата, сексуална и трудова експлоатация, до трафик на деца и експлоатация, туризъм с цел секс с деца, детска порнография по Интернет. Защитата на детето срещу всички форми на насилие и експлоатация е един от приоритетите на политиката за детето в България. Законодателството за детето предоставя право на детето на защита срещу всички видове насилие. Нужно е развитието на мерки за повишаване капацитета на професионалистите, които работят с деца и за деца. Органите за закрила, включително медиите, повишават обществената чувствителност по тази тема за недопускане на насилие и за защита на децата. Дейностите в тази област се осъществяват от ОЗД, ЦОП, МКБППМН, РПУ, неправителствени организации, работещи в тази насока. Те ще се изразяват в:

- образователни кампании, беседи, дискусии и тренинги в образователни институции-детски градини и училища, както и в рамките на Центъра за обществена подкрепа в

общината. Тяхната цел е развиване на умения в подрастващите за ненасилствени методи на комуникация, разпознаване на различните форми на насилие;

- подобряване уменията на социалните работници, лекарите, училищните психолози и учителите за разпознаване белезите на насилие и незабавно сигнализиране за случаите на насилие;
- създаване на ефективен механизъм на координирано действие за предотвратяване и установяване на насилието, оценка на случая, насочване на детето към рехабилитация и проследяване на случаите.

Мярка 1.3.3. Преодоляване на последиците от преживяното насилие за деца, жертви на насилие

Дейност 1.3.3.1. Предоставяне на изслушване, психологическа подкрепа, консултиране и рехабилитация на деца, жертви на насилие в ЦОП в община Исперих. Придружаване и съдействие на децата при медицински изследвания, подготовка на детето при явяване в съда и др.

Мярка 1.3.4. Създаване на превантивна среда за децата в община Исперих, способстваща намаляването на правонарушенията и асоциалните прояви от малолетни и непълнолетни.

Дейност 1.3.4.1. Създаване на условия и среда за развитие на уменията и интересите на децата в областта на изкуството и спорта, чрез поддържане и разширяване на общински програми за ангажиране и осмисляне на свободното им време.

Дейност 1.3.4.2. Обучение и придобиване на умения за осъществяване на превантивна дейност сред връстници на ученици от общообразователните и професионалните училища.

- провеждане на занятия, спортни състезания, конкурси, отбелязване на международни дни за борба с тютюнопушенето и СПИН;
- пълноценно общуване, социализация, социална адаптация и интеграция, самоконтрол, грижа и отговорност за собствения живот и личностно израстване, постигане на социална зрялост при младежите;
- формиране на чувствителност към различията и нагласи за толерантно отношение и приемане на различията;
- запознаване с модела на конструктивно поведение при конфликт, формиране на умения за противопоставяне в конфликтна ситуация при общуване.

Дейност 1.3.4.3. Въвеждане на ефективни превантивни програми за превенция на асоциалното поведение на децата в общата популация на децата - програми за ранна превенция (агресия; насилие; отклоняващо се поведение; рисково поведение на деца и младежи); провеждане на здравна и социална просвета против зависимостите, лекции и дискусии в часа на класа. Превантивните програми ще се осъществяват от:

- Консултативен център към МКБППМН;
- Център за обществена подкрепа.

Дейност 1.3.4.4. Предотвратяване на първия опит с наркотични вещества и редовната употреба и злоупотребата с наркотични вещества, както и развиването на зависимости чрез :

- повишаване нивото на информираност на младите хора относно проблемите, свързани с употребата и злоупотребата с наркотични вещества, като им се осигури обективна информация, базирана на научно-доказани факти;
- активно ангажиране на много партньори за изграждане на здравословна среда: намаляване на търсенето на наркотични вещества, посредством реализиране на последователни, системни и адекватни действия във всички сфери от живота на младите хора - училище, семейство, местата за забавление;

- изграждане на позитивни нагласи към здравословен начин на живот - ефективната превенция на наркотичната употреба включва изграждане на позитивна нагласа у младите хора към здравословни модели на поведение.

Дейност 1.3.4.5. Повишаване на квалификационните умения на професионалистите, работещи в системата за превенция на противообществените прояви и правонарушения от деца, чрез разработване и прилагане на квалификационни програми.

Специфична цел 1.4. Гарантиране правото на равен достъп до качествено образование на децата и учениците от рискови общности и уязвими групи чрез:

Процесът на превенцията на отпадането трябва да е насочен към преодоляване на образователните причини за отпадане за всеки от етапите на обучение (целево финансиране на целодневно обучение, диагностични материали за ранно откриване на образователни затруднения, ранно професионално ориентиране за учениците и подготовка, стимулираща усвояването на български език). Необходимо е да се предприемат мерки за реинтеграция на отпаднали ученици, които все още могат да се върнат в нормалния цикъл на обучение; разработване и прилагане на образователни програми за отпадналите за по-дълъг срок от 1 учебна година, за които трябва да се търсят други подходящи форми за продължаване на образованието. Осигуряване на условия за достъп до образование на учениците в задължителната училищна възраст, чрез реализиране на дейности, свързани с по-пълното им обхващане и задържане, без разлика на етническа принадлежност, пол, произход, вероизповедание и увреждане, чрез създаване на възможност за всеки да се обучава независимо от неговото местоживее и икономическо положение.

Мярка 1.4.1. Гарантиране на задължителното предучилищно образование за всички деца в община Исперих

Дейност 1.4.1.1. Обхващане на всички деца в предучилищно образование от 5-годишна възраст чрез:

- издирване на всички подлежащи деца и записване в предучилищна подготовка – изпълнява се от учителите, с подкрепата на общината, ОЗД, социалните работници, НПО;
- разкриване на достатъчен брой подготвителни класове в училище и/или предучилищни групи в детските градини;
- срещи и посещения по домовете за информиране и мотивиране на родителите.

Мярка 1.4.2. Превенция на отпадането от училище и реинтеграция в образованието на отпадналите деца и младежи.

Дейност 1.4.2.1. Целева работа с изоставащи и застрашени от отпадане деца за предотвратяване отпадането им от училище включваща :

- осигуряване на условия за съвместно възпитание и обучение на деца и ученици с различен етнически произход в общинските детски градини и училища и обслужващи звена;
- осигуряване на допълнителна педагогическа работа с изоставащи ученици;
- разработване и въвеждане в детските градини и в училищата на програми за възпитание и обучение, съобразени с културите на различните етнически малцинства;
- изследователска дейност, свързана с междуетническата интеграция на децата и учениците чрез образование;
- подготовка на родителите за осъществяване на образователната интеграция на децата и учениците;
- развитие на направление „Училищна подкрепа” в Център за обществена подкрепа за превенция на отпадането и задържане на децата в училище;

- изграждане на партньорство и взаимодействие между социалните услуги, от една страна, и организациите, ангажирани с образованието (училищата, НПО, и пр.), от друга страна, за образователна интеграция и реинтеграция на децата.

Дейност 1.4.2.2. Мерки за подобряване на привлекателността на образователната среда, които осигуряват:

- инициране и изпълнение на проекти, програми и инициативи за повишаване на интереса към учене, включване на децата и младежите в живота на училището, в т.ч. и при вземане на решения, отнасящи се до децата;
- извънкласни и извънучилищни дейности за мотивация на децата и техните родители-включване на децата в извънучилищни занимания в рамките на учебната година (ателиета по интереси, школи по изкуства, спортни състезания), осмисляне на свободното време на децата и младежите;
- обучения на учителите и препоръки за промяна на практиката на преподаване на учителите и включване на интерактивни методи.

Дейност 1.4.2.3. Развитие на образователно-социални услуги за връщане в училище на отпадналите от училище деца, които се изпълняват от ЦОП, НПО, училища, училищни настоятелства, читалища, в тясно сътрудничество с ОЗД и общинска администрация, включващи:

- посещения на място и срещи за издирване на отпадналите деца;
- срещи, консултации, инициативи за мотивиране на децата и техните родители;
- организиране на консултации, занимални и помощ от учителите за наваксване на учебния материал от децата и младежите.

Дейност 1.4.2.4. Постепенно извеждане на децата от помощните училища, адаптация и интегриране в масовите общообразователни училища.

Мярка 1.4.3. Осигуряване на качествено интегрирано образование за децата с увреждания

Дейност 1.4.3.1. Обхващане на деца с увреждания от масови детски градини и ясли. Осигуряване на места за интегриране на деца с увреждания в общите групи в масовите детски градини, вкл. подкрепа за адаптиране към средата, осигуряване на транспорт.

Дейност 1.4.3.2. Интегриране на децата с увреждания в масови училища за обучение с подкрепата на ресурсни учители - осъществява се от училищата, РИО и Ресурсния център към РИО, които трябва да осигурят необходимата достъпна среда за децата с увреждания – вътре и извън сградата на училището.

Дейност 1.4.3.3. Осигуряване на достъпна среда за децата с увреждания в масовите училища и детски градини в цялата община.

Мярка 1.4.4. Целенасочена политика за приобщаване на родителите и общността в учебно-възпитателния процес на децата:

Дейност 1.4.4.1. Обучения за изграждане на капацитет в училищата и детските градини за включване на родителите и създаване на интегрираща среда в училище: обучения на учители и директори на училища и детски градини – методи и подходи за включване на родителите и приобщаване на родителите към образованието на техните деца, разпространение на обучителни материали за работа с родителите, обмяна на опит и добри практики с други училища и детски градини.

Дейност 1.4.4.2. Инициативи и съвместни дейности в училище за изграждане на връзката между трите страни: училище/учители – родители/общност – деца/ученици с подкрепата на общинската администрация, РИО и гражданския сектор.

Дейност 1.4.4.3. Развитие на капацитета на Училищните настоятелства и НПО за подкрепа на интегрираното образование, с участието на родителите и местните

общности: създаване, активизиране, консултиране, обучения и техническа помощ на Училищните настоятелства в чилищата от общината.

Специфична цел 1.5. Приключване процеса на деинституционализация на деца в специализирани институции.

Мярка 1.5.1. Приключване процеса на деинституционализация на специализирани институции за деца в община Исперих

Дейност 1.5.1.1. Визия за закриване на ДДЛРГ „Лудогорие”, гр. Исперих – поетапно закриване на институцията до 2020г. и разкриване на услуги в общността, съгласно актуализирания институционален план.

Дейност 1.5.1.2. Визия за закриване на Преходно желище – след поетапното закриване на институцията ДДЛРГ „Лудогорие” гр. Исперих до 2020г.

Мярка 1.5.2. Извеждане на деца от специализирани институции в приемни семейства и в семейства на осиновители

Дейност 1.5.2.1. Набиране на приемни семейства от ЦОП. Разработване на план със средногодишни разчети, на основата на броя на децата в специализирани институции.

Дейност 1.5.2.2. Тясно сътрудничество между ЦОП и специализираните институции при работата с кандидат-осиновители и приемни семейства – информиране, мотивация, консултиране, подкрепа, наблюдение и обучение на тези родители.

Специфична цел 1.6. Развитие и повишаване качеството на социални услуги за предоставяне на резидентна грижа в среда, близка до семейната за децата, които не могат да бъдат изведени в семейна среда.

Мярка 1.6.1. Развитие на услуги за деца и младежи с увреждания

Дейност 1.6.1.1. Продължаване работата и повишаване качеството на предлаганите услуги в ЦНСТ за деца и младежи с увреждания с капацитет 14 места в гр. Исперих.

Мярка 1.6.2. Развитие на услуги за деца и младежи без увреждания

Дейност 1.6.2.1. Продължаване работата и повишаване качеството на предлаганите услуги в ЦНСТ I за деца и младежи без увреждания в гр. Исперих с капацитет 12 места.

Дейност 1.6.2.2. Продължаване работата и повишаване качеството на предлаганите услуги в ЦНСТ II за деца и младежи без увреждания в гр. Исперих с капацитет 12 места.

Дейност 1.6.2.3. Продължаване работата и повишаване качеството на предлаганите услуги в ПЖ в гр. Исперих с капацитет 12 места;

Дейност 1.6.2.4. Разкриване на Център за настаняване от семеен тип на деца/ младежи без увреждания 3 с капацитет 12 места, в който да бъдат изведени децата от специализираната институция ДДЛРГ след нейното закриване.

Таблица 1. Планирани услуги и мерки в община Исперих – Направление 1. ПРЕВЕНЦИЯ ЗА ДЕЦА И СЕМЕЙСТВА В РИСК

№	Община Исперих Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2020			
Направление 1: ПРЕВЕНЦИЯ ЗА ДЕЦА И СЕМЕЙСТВА В РИСК									
1.	Дом за деца лишени от родителска грижа „Лудогорие“ /ДДЛРГ/	грижа за деца от 3 до 18 години	национален	18	18	0	грижа за деца, лишени от семејна среда и/или подкрепа на деца и родители за подобряване на връзките между тях и за създаване на предпоставки за връщане в семејството; реинтеграция на детето в семејството; превенция на трайното изоставане	сградата на ДДЛРГ „Лудогорие“ и КСУДС „Лудогорие“ гр. Исперих	Налична Поетапно закриване до 2020г.
2.	Преходно жилище	младежи, на които предстои напускане на институцията ДДЛРГ или резидентна услуга	национален	12	12	0	подготовка на младежите, напускащи институцията ДДЛРГ за самостоятелен начин на живот	сградата на ДДЛРГ „Лудогорие“ и КСУДС „Лудогорие“ гр. Исперих	Налична Поетапно закриване до 2020г.
3.	Център за обществена подкрепа /ЦОП/	деца и семејства в риск, деца в риск от отпадане от училище, деца отпаднали от училище	община Исперих	40	40	40	консултации, превенция на изоставане, приемна грижа, реинтеграция в семејството, превенция на отпадане от образователния процес, подкрепа на семејството при отглеждане на детето, развиване на родителски капацитет, програми за репродуктивно и сексуално здраве	сградата на ДДЛРГ „Лудогорие“ и КСУДС „Лудогорие“ гр. Исперих	Налична

**Общинска стратегия за развитие на социалните услуги - община Исперих
(2016 – 2020)**

№	Община Исперих Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2020			
4.	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания 1 /ЦНСТ 1/	деца от 3 до 18 годишна възраст и младежи от 18 до 29 години	национален	12	12	12	социална услуга от резидентен тип, предлагаща комплекс от дейности, които се предоставят в среда близка до семейната за пълноценното израстване и развитие на деца, лишени от родителска грижа, за които към момента на настаняването в него са изчерпани възможностите за връщане в биологичното семейство, настаняване при близки и роднини или приемно семейство, както и на младежи, за които не е възможно да бъдат подкрепени в семейството или да водят самостоятелен начин на живот	сградата на ДДЛРГ „Лудогорие“ и КСУДС „Лудогорие“ гр. Исперих	Налична
5.	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания 2 /ЦНСТ 2/	деца от 3 до 18 годишна възраст и младежи от 18 до 29 години	национален	12	12	12	социална услуга от резидентен тип, предлагаща комплекс от дейности, които се предоставят в среда близка до семейната за пълноценното израстване и развитие на деца, лишени от родителска грижа, за които към момента на настаняването в него са изчерпани възможностите за връщане в биологичното семейство, настаняване при близки и роднини или приемно	сградата на ДДЛРГ „Лудогорие“ и КСУДС „Лудогорие“ гр. Исперих	Налична

**Общинска стратегия за развитие на социалните услуги - община Исперих
(2016 – 2020)**

№	Община Исперих Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2020			
							семейство, както и на младежи, за които не е възможно да бъдат подкрепени в семейството или да водят самостоятелен начин на живот		
6.	Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания /ЦНСТДМУ/	деца и младежи с увреждания	национален	14	14	14	социална услуга от резидентен тип, предлагаща комплекс от дейности, които се предоставят в среда близка до семейната за пълноценното израстване и развитие на деца, лишени от родителска грижа, за които към момента на настаняването в него са изчерпани възможностите за връщане в биологичното семейство, настаняване при близки и роднини или приемно семейство, както и на младежи, за които не е възможно да бъдат подкрепени в семейството или да водят самостоятелен начин на живот	сградата на ЦНСТДМУ гр. Исперих	Налична по проект. Планирана за разкриване като ДДД през 2016г.
7.	Дневен център за деца с увреждания /ДЦДУ/	деца с увреждания от общността и потребители на ЦНСТДМУ	национален	48	30	30	консултиране, дневна грижа, рехабилитация, психологическа подкрепа, логопедична помощ, информиране и обучение, специализирани медицински грижи	сградата на ДДЛРГ „Лудогорие“ и КСУДС „Лудогорие“ гр. Исперих	Налична по проект. Планирана за разкриване като ДДД през 2016г.

4.2 Приоритетно направление 2: Развитие на социални услуги за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение

Обща цел 2. Да се създадат условия за социално включване/интегриране на максимален брой хора в неравностойно положение и уязвими групи, чрез:

Специфична цел 2.1. Да се осигурят условия за пълноценен и достоен живот на хората с увреждания в семейна среда чрез разкриване на услуги и грижа в общността:

Мярка 2.1.1. Разширяване на социалните услуги в домашна среда за подкрепа в ежедневието на хората с увреждания и техните семейства.

Спектърът на тези услуги обхваща както ежедневни дейности вкъщи (като помощ при хранене, обслужване, помощ за излизане и придвижване), така и предоставяне на дневни и почасови услуги извън дома (дневни центрове и алтернативни форми на заместваща грижа).

Дейност 2.1.1.1. Разширяване на обхвата на услугите, които предлагат домашни грижи за хора с увреждания като „Домашен помощник“/ „Социален асистент“, „Личен асистент“, чрез продължение на националните програми (ДП, СА, ЛА).

Дейност 2.1.1.2. Включване на допълнителни услуги към Домашния социален патронаж и по-пълно обхващане на хората с увреждания от малките населени места.

Дейност 2.1.1.3. Изграждане на Дневен център за възрастни хора с увреждания (с капацитет 20 места) в гр. Исперих – планиран за разкриване през 2017г. Ще включва комплекс от дейности, които създават условия за цялостно обслужване през деня, свързани с предоставянето на храна, задоволяване на ежедневните, здравните и рехабилитационните потребности на потребителите.

Дейност 2.1.1.4. Продължаване функционирането и повишаване качеството на предоставяните услуги от Обществената трапезария в гр. Исперих. Обхващане на повече лица, нуждаещи се от услугите на обществената трапезария по проект на Фонд „Социално подпомагане“ към Агенцията за социално подпомагане.

Мярка 2.1.2. Разширяване на услугите в домашна среда чрез увеличаване на капацитета на услугите „Домашен помощник“/ „Социален асистент“ и „Личен асистент“ и повишаване на тяхното качество.

Предоставянето на социални услуги в посока обгрижване в домашна среда ще позволи на старите хора по-дълго да живеят в своя дом и в своята семейна среда, както и ще предотврати настаняването им в специализирани институции.

Дейност 2.1.2.1. Осигуряване и доразвиване на услугата „Домашен помощник“ и „Социален асистент“ в община Исперих по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ и повишаване на нейното качество.

- планиране и разкриване на услугата „Домашен помощник“/ „Социален асистент“ в община Исперих от 50 потребители до 2020г.;

Дейност 2.1.2.2. Осигуряване и доразвиване на услугата „Личен асистент“ в община Исперих по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ и по Национална програма „Асистенти на хора с увреждания“ и повишаване на нейното качество.

- разширяване на капацитета на услугата „Личен асистент“ в община Исперих до 150 потребители до 2020г.

Мярка 2.1.3. Развиване на целеви общински политики/ мерки за социално включване на хората с увреждания

Дейност 2.1.3.1. Подобряване на инфраструктурата и осигуряване на достъпна среда в общественото пространство, културни и здравни центрове, училища и детски градини, предприятия и пр.

Дейност 2.1.3.2. Дейности на ДБТ, общината и местни НПО за предоставяне на достъп до доходи, заетост, професионално ориентиране и професионална квалификация (преквалификация), обучение, практически умения и др., за лицата с увреждания с право на работа.

Дейност 2.1.3.3. Прилагане на общински и национални мерки за осигуряване на по-широки възможности за самостоятелен живот – обучение на хората с увреждания, жилище, доходи, достъп до услуги и подпомагане.

Специфична цел 2.2. Да се развият социални услуги за предоставяне на резидентна грижа в среда, близка до семейната, за потребителите, които не могат да бъдат изведени в семейна среда.

Мярка 2.2.1. Изграждане на социални услуги от резидентен тип за настаняване на хора с увреждания, които имат нужда от резидентна грижа в среда, близка до семейната.

Услугите от резидентен тип включват защитени жилища, преходни жилища и нови форми за малки групови центрове, с малък капацитет и гъвкави грижи, адаптирани към индивидуалните потребности на отделните клиенти, в съответствие със съвременните стандарти. Те ще предоставят подобрена резидентна грижа в среда, близка до семейната, за хора с увреждания, които не са в състояние да живеят сами и имат нужда от резидентна услуга.

Дейност 2.2.1.1. Изграждане на Център за временно настаняване гр. Исперих с капацитет 15 места след 2017г.– Предоставяне на краткосрочна услуга за лица в риск - бездомни и др. - осигуряване на подслон, храна, социални консултации, посредничество за намиране на работа, жилище.

Дейност 2.2.1.2. Изграждане и разкриване на Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с физически увреждания в община Исперих през 2017г. с капацитет 15 места.

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги - община Исперих

(2016 – 2020)

Таблица 2. Планирани социални услуги и мерки в община Исперих – Направление 2. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ ЗА СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ НА УЯЗВИМИ ГРУПИ И ЛИЦА В НЕРАВНОСТОЙНО ПОЛОЖЕНИЕ

№	Община Исперих Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2020			
Направление 2: РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ ЗА СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ НА УЯЗВИМИ ГРУПИ И ЛИЦА В НЕРАВНОСТОЙНО ПОЛОЖЕНИЕ									
1.	Обществена трапезария <i>/по проект/</i>	лица и семейства с ниски доходи или липса на такива	гр. Исперих	90	90	90	осигуряване на топъл обяд за крайно нуждаещи се	сградата на Център за предоставяне на социални услуги за възрастни хора и хора с увреждания	Налична
2.	Услуга „Личен асистент“ услуга в общността по НП „Асистенти за хора с увреждания“ - Дейност „Личен асистент“ с доставчик Дирекция	лица и деца с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	община Исперих	30	30	30	осигуряване на грижи в семейна среда на лица и деца, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, предоставяне на алтернативен избор за професионално развитие на семействата, в които има лице с трайно увреждане	община Исперих	налична към Д”СП”

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги - община Исперих

(2016 – 2020)

№	Община Исперих Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2020			
	”Социално подпомагане”								
3.	Услуга „Личен асистент и домашен помощник и необходимост от достъп до интегрирани услуги” услуга в общността по проект „Алтернатива за независим живот” по ОПРЧР с доставчик Община Исперих	лица и деца с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами лица с частична или пълна невъзможност за самообслужване, и/или в риск от социална изолация	община Исперих	0	70	70	личен асистент: осигуряване на грижи в семейна среда на лица и деца, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, предоставяне на алтернативен избор за професионално развитие на семействата, в които има лице с трайно увреждане домашен помощник: приготвяне на храна; помощ при хранене; помощ за поддържане на личната хигиена; поддържане на хигиената в жилищните помещения обитавани от обгрижваните лица, пазаруване, извършване на плащания за битови услуги и др.	община Исперих	Налична
4.	Услуга в домашна среда „личен асистент” услуга в	лица и деца с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния, които не могат или са много	община Исперих	0	150	150	осигуряване на грижи в семейна среда на лица и деца, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, предоставяне на алтернативен избор за	община Исперих	Планирана, по проект за 2016г. по национална програма/

**Общинска стратегия за развитие на социалните услуги - община Исперих
(2016 – 2020)**

№	Община Исперих Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2020			
	<i>общността по национална програма/ ОПРЧР</i>	затруднени да се обслужват сами					професионално развитие на семействата, в които има лице с трайно увреждане		ОП РЧР
5.	Услуги в домашна среда „социален асистент/ домашен помощник” услуга в общността по национална програма/ ОПРЧР	лица с частична или пълна невъзможност за самообслужване, и/или в риск от социална изолация	община Исперих	0	50	50	приготвяне на храна; помощ при хранене; помощ за поддържане на личната хигиена; поддържане на хигиената в жилищните помещения обитавани от обгрижваните лица, пазаруване, извършване на плащания за битови услуги и др.	община Исперих	Планирана, по проект за 2016г. по национална програма/ ОП РЧР
6.	Център за временно настаняване	лица без дом в неравностойно социално положение	национален	0	0	15	услуга от резидентен тип насочена към оказване на индивидуална подкрепа, целяща ограничаването на социалната изолация, в която се намират лицата. Дейностите са насочени към създаване на условия за социални контакти, битово и трудово устройване	община Исперих	За разкриване по проект през 2017г.
7.	Център за настаняване	възрастни хора с физически увреждания	национален	0	0	15	комплекс от дейности, които създават условия за цялостно	сградата на закритото	За разкриване

**Общинска стратегия за развитие на социалните услуги - община Исперих
(2016 – 2020)**

№	Община Исперих Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2020			
	от семеен тип за възрастни хора с физически увреждания						обслужване през деня, свързани с предоставяне на храна, задоволяване на ежедневните, здравните и рехабилитационни потребности, както и потребностите от организация на свободното време и личните контакти на възрастни хора с физически увреждания	общезитие	по проект през 2017г.
8.	Дневен център за възрастни хора с увреждания	възрастни хора с увреждания от общността и потребители на ЦНСТ за стари хора и ЦНСТ за възрастни хора с физически увреждания	община Исперих	0	0	20	консултиране, дневна грижа, психологическа подкрепа, рехабилитация и специализи- рани медицински грижи, организация на свободното време и личните контакти на възрастни хора с увреждания	сградата на закритото общезитие	За разкриване по проект през 2017г.

4.3. Приоритетно направление 3: Грижа за старите хора за по-добър и достоен живот

Обща цел 3. Да се подобри качеството на живота на старите хора във всички населени места в общината.

Специфична цел 3.1. Развиване на широка мрежа от услуги в общността за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на старите хора в семейна и домашна среда:

Мярка 3.1.1. Развиване и разширяване на дейностите в Домашния социален патронаж и обхващане на малките населени места.

Традиционно развита услуга в общността е Домашният социален патронаж. Доставчик на услугата е общината, а необходимите средства се осигуряват от общинския бюджет.

Независимо от ограничения обхват на дейностите, ДСП е най-мобилната и най-широко разпространена социална услуга, обхваща най-голяма територия и има най-много клиенти, предимно възрастни, самотно живеещи хора и хора с увреждания. За много от тях, особено за тези, в най-отдалечените райони, това е единствената алтернатива за подпомагане в домашна среда.

Домашният социален патронаж като модел най-много се доближава до философията на услугите в общността, където услугите се предлагат максимално близо до потребителите. Услугата има много предимства, възможности за развитие и за разширяване на дейностите.

Стратегията ще стимулира общината постепенно да се върне към традиционния широк обхват на дейностите на Домашния социален патронаж, които изискват повече ресурси, но решават значително по-голям кръг проблеми на старите хора и хората с увреждания, като им осигуряват подкрепа в ежедневието.

Дейност 3.1.1.1. Разширяване на обема и многообразието и повишаване качеството на дейностите в Домашен социален патронаж в община Исперих.

- увеличаване на капацитета от 170 до 500 потребители на Домашен социален патронаж в община Исперих до 2020г.

Специфична цел 3.2. Да се осигури достъп на старите хора до качествена резидентна грижа в среда, близка до домашната:

Мярка 3.2.1. Разкриване на резидентни услуги и малки центрове за обгрижване на стари хора в среда, близка до семейната.

Дейност 3.2.1.1. Разкриване през 2017г. на Център за настаняване от семеен тип за стари хора в гр. Исперих с капацитет 15 места.

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги – община Исперих

(2016 – 2020)

Таблица 3: Планирани социални услуги и мерки в община Исперих – Направление 3: ГРИЖА ЗА СТАРИТЕ ХОРА ЗА ПО-ДОБЪР И ДОСТОЕН ЖИВОТ

№	Община Исперих	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2020			
Направление 3: ГРИЖА ЗА СТАРИТЕ ХОРА ЗА ПО-ДОБЪР И ДОСТОЕН ЖИВОТ									
1.	Домашен социален патронаж /общинска дейност/	лица на/ над трудоспособна възраст; лица с трайно намалена работоспособност над 71% ЕР на ТЕЛК; деца до 18г. с намалена възможност за социална адаптация, определена от РЕЛК/ ЦЕЛК	община Исперих	170	500	500	доставяне на храна по домовете; поддържане хигиената в жилищните помещения; съдействие за изготвяне на документи за снабдяване с материали през отоплителния сезон; помощ при общуването и поддържане на социални контакти, занимания в дома и извън него; битови услуги и др.	сградата на Център за предоставяне на социални услуги за възрастни хора и хора с увреждания	Налична
2.	Център за настаняване от семеен тип за стари хора	възрастни хора без увреждания	национален	0	0	15	комплекс от дейности, които създават условия за цялостно обслужване през деня, свързани с предоставяне на храна, задоволяване на ежедневните, здравните и рехабилитационни потребности, както и потребностите от организация на свободното време и личните контакти на възрастни хора	сградата на закритото общежитие	За разкриване по проект през 2017г.

Раздел В: План за действие

5 Отговорности и роли в изпълнението на Общинската стратегия

5.1 Управление на изпълнението на Стратегията, оперативно планиране, отчетност

Ролята и задачите на общината, институциите на общинско ниво, доставчиците на услуги и другите заинтересовани страни в изпълнението на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги се определят от техните компетенции, идентифицираните потребности на групите в риск и планираните дейности за посрещането им.

5.1.1. Община Исперих

Община Исперих отговаря за цялостното изпълнение на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги на своята територия. За тази цел тя разработва, приема и осъществява годишни планове за действие. Нормативно установено е, че местното самоуправление се осъществява от Общинския съвет, а местната изпълнителна дейност - от кмета и общинската администрация.

Местната власт разработва и изпълнява интегрирана политика за развитие на хората в риск на територията на община Исперих като комбинира ресурсите и координира дейностите в сферата на социалното подпомагане, образование, здравеопазване, политики на пазара на труда, водена от интересите и нуждите на групите и хората в риск. Общината е доставчик на социални услуги. Общината развива интегрирани политики в подкрепа на децата в риск, хората с увреждания и старите хора. Осъществява годишен мониторинг и оценка на изпълнението ѝ и оценка на нуждите на групите в риск.

Роля и отговорности на Общинския съвет:

- обсъжда и приема Общинска стратегия за развитие на социални услуги на територията на общината и годишния оперативен план за изпълнението ѝ, по предложение на кмета на общината;
- одобрява докладите за изпълнението на програмата за реализация на Общинския план за развитие на социални услуги, по предложение на кмета на общината;
- съгласува проектни предложения за финансиране на социални услуги, които ще се развиват на територията на общината;
- взема решения, свързани с развитие на социални услуги на територията на общината (откриване, закриване, разширяване, дофинансиране и пр.).

Решение за развиване на конкретна социална услуга се взема от Общинския съвет, като преди това е било разгледано в съответната постоянна комисия и консултирано по въпросите, свързани с финансирането. Предложението се внася от кмета или от общинските съветници.

Ролята на кмета на общината е ключова за цялостното изпълнение на Общинската стратегия за социалните услуги на общинско ниво. Кметът на общината:

- организира изработването на Общинската стратегия и Плана за развитие на социалните услуги на територията на община Исперих и след съгласуване с Обществения съвет по социално подпомагане ги внася за обсъждане и приемане от Общинския съвет;
- организира разработването на общинските секторни политики и след гласуването в Общинския съвет – организира цялостното им изпълнение. Кметът и общинската администрация осъществяват съгласуването на дейностите за развитие на социалните услуги с общите хоризонтални мерки за социално включване;
- ръководи, организира и контролира дейността по изпълнението на Общинската стратегия и Плана за развитие на социалните услуги на територията на община Исперих;

- след съгласуване с Обществения съвет представя годишен и заключителен доклад за изпълнението на Общинския план за развитие на социалните услуги за одобряване от Общинския съвет;
- участва в осъществяването на годишен мониторинг и оценка на изпълнението на Общинския план за развитие на социалните услуги;
- търси възможности за финансиране от различни финансови източници, за реализиране на конкретните общински дейности, планирани в съответния компонент на Общинската стратегия.

Местната власт носи конкретни отговорности също за иницирането и изпълнението на хоризонталните политики и мерки за социално включване. В този контекст, общините поемат и основната отговорност за изпълнението на мерки за социално включване, предвидени в Стратегията, например:

- координира и иницира развитието на програми за повишаване на родителския капацитет, задържане на децата в училище, повишаване на качеството на образование и превенция на рисково поведение на деца съвместно с училищата и центровете за обществена подкрепа;
- отговаря и осигурява условия за обхващане на всички деца на територията на общината в подготвителни групи и класове; гарантира спазването на задължителното изискване за записване на ученици в първи клас, след завършена предучилищна подготовка в общинските училища;
- координира и иницира развитието на програми в училищата за превенция на отпадането от училище и реинтеграция в образованието на отпадналите деца и младежи, както и за наваксване на образователни пропуски;
- развива смесени социално образователни услуги в Центъра за обществена подкрепа за превенция на отпадането и задържане на децата в училище;
- развива интегрирана политика за подкрепа на хората в пенсионна възраст, чрез комбиниране на ресурсите на „Домашен социален патронаж”, националните и оперативните програми за предоставяне на грижи в домашна среда и за осигуряване на заетост (НПСПОЗ), клубовете на пенсионера и читалища. Разширява функциите на патронажа и развива мобилни екипи за предоставяне на домашни грижи;
- съдейства за изграждането и работата на Център за развитие на уязвими общности, със специален фокус върху ромското население;
- осигурява условия за посещаване в масови детски градини и училища на деца с увреждания, включително с осигуряване на транспорт и на достъпна среда.

5.1.2. Общественият съвет по социално подпомагане и услуги е консултативен орган към общината за осъществяване на сътрудничество, координация и консултация между община, централни държавни органи и доставчици на социални услуги, с цел реализиране на социалната политика в общината. Неговата роля в изпълнението на Стратегията е свързана с:

- обсъждане на Областната стратегия и включения в нея общински компонент;
- осъществяване на обществен контрол върху развитието на социалните услуги и инициативи, съобразно Стратегията;
- стимулиране на партньорството между местната власт и доставчиците на социални услуги, за реализиране на планираните дейности на територията на общината.

5.1.3. Дирекция „Социално подпомагане”– Исперих (с отделите си по Социална закрила и Закрила на детето) носи отговорност и изпълнява конкретни задачи при реализирането на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги:

- прави предложения до кмета на общината за предоставяне на социални услуги;

- прави предложения до РДСП за откриване, реформиране и закриване на социални услуги, съобразно планираните дейности в Стратегията;
- ДСП и ОЗД управляват случаите на хората и децата в риск; разработват оценки и индивидуални планове за децата и лицата, настанени в специализираната институция;
- осъществява сътрудничество между общинската администрация и неправителствени организации във връзка с Общинската стратегия и предвидените дейности в нея;
- събира и актуализира данните на базовите индикатори и резултатите от изпълнение на социалните услуги;
- ОЗД подпомага интегрирането на деца от ДДЛРГ в детски ясли, детски градини и предучилищно образование; съвместно с ЦОП, ОЗД работи за изграждане на връзки между децата, настанени в специализираната институция и семейството им; провежда дейности за изграждане на родителски капацитет, за задържане и реинтеграция на децата в училище и за превенция на рисковото поведение.

5.1.4. Държавна агенция за закрила на детето (ДАЗД)

Ролята на Държавната агенция за закрила на детето включва:

- оказва методическа помощ на местната администрация, юридически и физически лица, осъществяващи дейности по закрила на детето и на други държавни органи за реализиране и оценка на техните дейности при осъществяване на планираните социални услуги;
- издава лицензи на доставчиците на новоразкрити социални услуги за деца;
- контролира стандартите и критериите за качество на социалните услуги за деца и семейства.

5.1.5. РИО на МОН

Регионалният инспекторат по образованието - Разград отговаря съвместно с РДСП - Разград за координиране и изпълнение на дейности за достъп до качествено образование на деца и ученици, реинтеграция в системата на образованието на необхванати, отпаднали и нередовно посещаващи училище ученици. Важна роля в реализацията на мерките в сферата на образованието, заложи в Стратегията, изпълнява и Екипът за комплексно педагогическо оценяване към РИО на МОН, както и Ресурсният център за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности – РЦПИОВДУСОП за област Разград.

РИО на МОН:

- носи отговорност за интегриране в системата на образование на децата с увреждания, отглеждани в семействата;
- осигурява методическо ръководство и насърчава училищата за развитие на дейности съвместно с ЦОП и НПО за повишаване на мотивацията на учениците за задържане в училище и за запълване на свободното им време според индивидуалните им интереси; програми и проекти за превенция на рисковото поведение на деца; за реинтеграция в системата на образование на отпаднали деца, за задържането им в училище чрез участие в извънкласни дейности според индивидуалните им интереси и за наваксване на образователни пропуски;
- осигурява контрол върху обхващането на всички деца в предучилищна подготовка и възпитание; върху редовното посещение на ученици в училище и записването на ученици в учебни заведения на територията на общината, в която живеят семействата им;
- съвместно с РДСП, ДБТ и директори на училища планират програми за вечерно и професионално обучение за младежи и възрастни с основно и по-ниско образование.

5.1.6. Дирекция Бюро по труда

Дирекция „Бюро по труда” участва в планирането и изпълнението на програми и активни мерки за интеграция на пазара на труда на хора в риск (възрастни с увреждания, младежи напускащи специализирани институции, младежи, отпаднали от училище, трайно безработни, в това число хора от ромски общности в обособени квартали) и мерки за подкрепа на семействата на групи в риск (на деца, настанени в специализирани институции, деца и възрастни с увреждания, живеещи в семейна среда).

Основната роля на дирекцията „Бюро по труда” по изпълнението на Стратегията включва:

- участие в разработването на местни програми за заетост и за обучение на рискови групи;
- консултиране на младежи, напускащи и напуснали институции с цел професионално ориентиране, повишаване на квалификацията и посредничество при намиране на работа;
- разработване на мерки и програми за професионална квалификация и включване на пазара на труда на възрастни с увреждания и на роми, живеещи в затворени етнически общности;
- участие в разработването на програми за обучение и пренасочване на персонал от СИ;
- посредничество между работодатели и безработни от рисковите групи с цел намиране на работа;
- активно взаимодействие с институциите от други сектори (системата на здравеопазването, образованието и социалните услуги, териториалните органи на изпълнителната власт, органите на местното самоуправление, ръководствата на регионалните структури на представителните организации на работниците, служителите и на работодателите, НПО) при прилагането на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги.

5.1.7. Регионална здравна инспекция - Разград

Държавната здравна политика се осъществява и организира от Регионална здравна инспекция. РЗИ отговаря за:

- координацията и изпълнението на хоризонтални здравни мерки, за осигуряване на достъп до качествена здравна грижа за цялото население, включително за хората в риск;
- създаване на база данни за здравни специалисти в помощ на хора с увреждания и хора със зависимости, която се използва от ДСП за насочване и консултиране на клиенти в риск;
- взаимодействие с местната власт и с други институции за методическо ръководство, инициране и реализация на смесени медико-социални услуги, предвидени в Стратегията за развитие на социалните услуги.

Конкретните им отговорности са насочени към: здравна профилактика на майчинството/бременността, с фокус към нежелана и рисковата бременност; медицинска рехабилитация за деца и възрастни с увреждания и подкрепа за техните семейства; разработване на здравно-социални програми за семейно планиране; качествена здравна грижа в домовете за деца и хора с увреждания и стари хора.

5.1.8. Участие на НПО

Важна роля в изпълнението на всяка стратегия играят НПО – част от тях участват в предоставянето на социални услуги като преки доставчици, други допринасят за прилагането на принципите и философията на стратегията като представители на гражданското общество и групите в риск в община Исперих. Гражданските организации предоставят социални, здравни и образователни услуги на територията на общината за хора в риск. Участват в иницирането и изпълнението на хоризонтални мерки и политики за социално включване като партньори и/или водещи организации за проектите. Подпомагат училищата, ЦОП и СИ при работа със

семейството и с деца за изграждане на умения за самостоятелен живот и индивидуално развитие, задържане в училище, превенция на рисковото поведение и зависимости.

НПО участват в актуализирането на стратегията, в изготвянето на годишен план за действие и в осъществяването на мониторинг и оценка на изпълнението ѝ като подпомагат събирането на данни и оценката на потребностите на крайните потребители.

5.2. Механизми на партньорството

Ефективното междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество ще допринесе за изграждане на оптимална мрежа от социални услуги в община Исперих, която да осигури равен достъп до услуги за рисковите групи и инструменти за максимално оползотворяване на наличните ресурси. Изграждането на механизми на партньорство е определено като приоритетно направление в Общинската стратегия – Развитие на междусекторни и междуобщински партньорства при планирането и предоставянето на социални услуги и обхваща следните **цели и задачи**:

Обща цел 5.2. Повишаване на ефикасността на услугите и осигуряване на равни възможности на достъп на ползвателите до тях чрез развитие на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество чрез:

Специфична цел 5.2.1. Стимулиране и развиване на междуобщинско партньорство в социалните услуги.

Специфична цел 5.2.2. Развиване на ефективни механизми за междусекторно сътрудничество и услуги.

В Община Исперих ще бъдат използвани разнообразни инструменти за сътрудничество като:

- споразумения за съвместна работа за инициране/ изпълнение на общи дейности, междуобщински и смесени услуги – определят се рамкови правила и области на съвместна работа, формализират се и се издигат на по-високо ниво традиционно добри взаимоотношения;
- партньорства – съвместни действия в определени насоки за съвместна работа;
- граждански/ обществени съвети с постоянно действие;
- съвместно разработване на общински план за развитие, бюджета на общината, други стратегии, концепции и други;
- обществени форуми и конференции;
- отворени работни групи с участие на всички заинтересовани страни и участие на експерти в съвместни работни групи, комисии и екипи;
- привличане на местния бизнес и организациите на предприемачите при изпълнението на Стратегията (за интегриране на пазара на труда на младежи, напускащи специализирани институции, за изграждане на социална инфраструктура, поддържане на различните сгради за социални услуги, социално предприемачество).

5.3. Участие на общината в мониторинга и оценката

Изграждането на система за мониторинг и оценка предполага комплекс от дейности, които се осъществяват на няколко етапа:

- създаване на структура и изграждане на комисия;
- развитие на уменията и капацитета за мониторинг и оценка;
- планиране и изпълнение на дейности за мониторинг и оценка;
- разпространение на заключенията от мониторинга и оценката и актуализиране на планове и дейности в съответствие с направените препоръки.

5.3.1. Създаване на комисия за мониторинг и оценка

Оперативното изпълнение на дейностите изисква да се обособи комисия за мониторинг и оценка (КМО) с ясни и конкретни задачи и отговорности, която да разполага с относителна независимост от преките изпълнители на услугите и мерките за социално включване.

Структура: КМО ще се създаде в рамките на община Исперих с участието на ДСП, която да работи в партньорство с общината. КМО да бъде изграден със заповед на кмета. Участието и задълженията на ДСП се съгласуват и одобряват от РДСП.

Комисията ще включва 4 души – 2 от Общинска администрация Исперих и 2 от ДСП Исперих.

Задачите и отговорностите на КМО се разпределят, както следва.

- координира цялостната дейност по мониторинг и оценка в община Исперих;
- планира дейностите за мониторинг и оценка;
- изпълнява посещения на място за наблюдение на дейности и социални услуги в общината;
- събира информация на общинско ниво и систематизира;
- изработва общ годишен мониторингов доклад за изпълнението на Стратегията, който се представя за обсъждане и одобрение на Общински съвет - Исперих;
- обсъжда заключенията и препоръките от докладите за мониторинг и оценка;
- организира разпространението на резултатите от мониторинга и оценката сред заинтересованите страни и сред обществеността.

5.3.2. Планиране и изпълнение на дейностите за мониторинг и оценка

Планът за действие по прилагането на системата за мониторинг и оценка предвижда разработване и приемане на:

- дългосрочни планове за тригодишен период;
- годишни оперативни планове за дейностите по мониторинг и оценка за всяка година от изпълнението на Стратегията.

Плановите за мониторинг и оценка се разработват от КМО и се внасят за приемане от Общинския съвет, като част от годишния отчет по изпълнението на Стратегията и оперативния план за действие през следващата година.

Задължителните дейности по мониторинг и оценка включват:

- текущ мониторинг на дейностите – събиране на информация, посещения на място, доклади от мониторинговите посещения;
- създаване и постоянно актуализиране на база данни на общинско ниво с разбивка по социални услуги, рискови групи и др.;
- актуализиране, систематизиране и анализ на данните за ключовите базови индикатори за ситуацията;
- събиране на информация и анализ на индикаторите за прогреса в изпълнението на Стратегията;
- разработване на годишен мониторингов доклад за цялостното изпълнение на Стратегията;
- провеждане на междинна оценка на Стратегията - в края на третата година. Заключениета и препоръките от Междинната оценка се използват при планирането на следващия период от изпълнението на Стратегията;
- финална оценка на ефективността на Стратегията в края на петата година;
- разпространение на заключенията и препоръките от мониторинга и оценката;
- разработване и внасяне на предложения за промени/ подобрене в приоритетните направления, целите, дейностите на Стратегията;
- в зависимост от наличните ресурси могат да се планират и допълнителни дейности като: тематични оценки, фокусирани върху едно или повече приоритетни направления

или върху една или повече групи дейности, проучвания по специфични въпроси, необходими за стартиране на нови дейности и/или иновативни услуги по целите на Стратегията.

6 Ресурси

6.1 Изграждане на капацитет за изпълнение на Стратегията

Изграждане на административен и организационен капацитет за управление на услугите:

Общинската стратегия предвижда конкретни мерки за обезпечаване на дейностите с необходимия персонал, със съответната квалификация и умения, в които се разглежда развитието на човешките ресурси на всички етапи на изпълнението – от административния и организационен капацитет за инициране на интервенции/ планиране на разкриването на нови услуги, вкл. финансово осигуряване и привличане на средства, до предоставянето на социални услуги (администриране и обслужване на клиентите) и изпълнението на конкретни мерки и дейности за решаване на социалните проблеми на рисковите групи. В отговор на идентифицираните потребности за изграждане на капацитет, са формулирани целите на приоритетно направление Развитие на човешките ресурси в Община Исперих.

Обща цел 4. Да се гарантира качеството и ефективността на социалните услуги чрез изграждане на необходимия капацитет за управление на общинско ниво и чрез осигуряване на квалифициран и компетентен персонал за предоставяне на услуги, чрез:

- **Специфична цел 4.1.** Да се стимулира развитието на административния и организационния капацитет на общинско ниво за прилагане на интегрирана грижа и политики към хора и групи в неравностойно положение.

Мярка 4.1.1. Изграждане на капацитет за управление на социалните услуги.

Дейност 4.1.1.1. Обучения и консултиране за изграждане на умения за ефективно управление на социалните услуги в общините и външните доставчици на социални услуги:

- 1) за инициране на интервенции/ планиране на разкриването на нови услуги;
- 2) умения за администриране на социални услуги – като държавно делегирана дейност на общината или на външни доставчици;
- 3) умения и нагласи за контрактиране на социални услуги към външни доставчици.

Дейност 4.1.1.2. Обучения за развитие на капацитета на ДСП:

- обучения за повишаване на уменията на експертите от ДСП за методическа подкрепа на услугите;
- специализирани модули за повишаване на компетентността на специалистите, във връзка с прилагането на нормативната уредба и добрите практики за организиране и управление на социални услуги;
- повишаване на ефективността при предоставянето на методическа подкрепа, във връзка с планирането, организирането и управлението на социалните услуги на територията на общината.

Дейност 4.1.1.3. Осъществяване на поредица от базисни и надграждащи обучителни модули за ръководните екипи на социалните услуги с цел развитие на административния и управленски капацитет, допълнителна квалификация/опит и подобряване на вътрешния мениджмънт на социалните услуги в община Исперих по отношение на:

- анализ на потребностите от специалисти и поддържащ персонал, дизайн/развитие на длъжностните и функционалните характеристики на персонала;

- подбор и освобождаване на персонал, ориентирани към обучение/преобучение;
- ефективно планиране на работните задачи и дейностите по предоставяне на услугите, съобразно потребностите от развитие на предлаганите социални услуги;
- въвеждане на иновативни практики за ефективна оценка на положениия труд, съобразени със спецификата на различните дейности по предоставяне на социалните услуги и обвързване на възнагражденията на служителите с реалната работа по случаи, за удовлетворяване на потребностите на клиентите;
- добро управление и задържане на специалистите и помощния персонал и осигуряване на тяхното непрекъснато развитие;
- стимулиране на работата в екип и работата в разширени/мултидисциплинарни екипи.

Дейност 4.1.1.4. Обучение (най-малко веднъж годишно) и периодични консултации на ръководните екипи на доставчиците по планиране, осигуряване и ефективно управление на финансовите средства и ресурсите.

Мярка 4.1.2. Адекватно ресурсно обезпечаване на развитието на структурите, ангажирани с администрирането, управлението и развитието на социалните услуги на територията на община Исперих.

Дейност 4.1.2.1. Осигуряване на адекватен брой служители в структурите, ангажирани с разкриването и управлението на социалните услуги на територията на общината.

Дейност 4.1.2.2. Осигуряване на възможности за непрекъснато обучение, обмяна на опит и добри практики, с цел развитие на капацитета на екипите в структурите, ангажирани с управлението на социалните услуги и на доставчиците, които да повишават компетентността на служителите за:

- изследване на потребностите, планиране на вида и обхвата на услугите по превенция на рисковите фактори и услуги за целевите групи в риск;
- реформиране и реструктуриране или закриване на съществуващи социални услуги, в съответствие с приоритетите и мерките на настоящата стратегия;
- финансово планиране и ефективно управление на ресурсите;
- познаване и прилагане на съществуващата нормативната уредба и добрите практики за администриране и управление на социални услуги в България.

Мярка 4.1.3. Развитие на уменията за мониторинг и оценка.

Дейност 4.1.3.1. Обучение чрез практика, консултиране и развиване на умения за мониторинг:

- подходи и умения за изграждане на мрежа на местно ниво;
- методи за събиране на теренна информация;
- събиране на данни по определени индикатори;
- консултации и практическо обучение при разработването на аналитични доклади, формулиране на предложения и препоръки към стратегията.

Мярка 4.1.4. Усъвършенстване на уменията на общинско ниво за усвояване на структурни фондове с цел:

- ефективно използване на възможностите за финансиране от Структурните фондове на ЕС;
- капацитет за усвояване на средства от различни национални и донорски програми.

Дейност 4.1.4.1. Обучения и информационни срещи за ефективно използване на възможностите на финансовите инструменти от национално финансиране и Структурните фондове на ЕС.

Дейност 4.1.4.2. Осигуряване на поредица от базисни и надграждащи обучения за придобиване и надграждане на уменията за разработване и подготовка на проектни предложения:

- основни умения за трансформиране на проблемите в цели за постигане на промяна; подбор на специфични дейности и методи за интервенция, които осигуряват постигане на целите; планиране на необходимите финансови, човешки и материални ресурси за осъществяване на проекта;
- дефиниране на индикатори за проследяване на резултатите; планиране на мерки за осигуряване на качество на предоставяните услуги, равен достъп и активно участие на потребителите в развитието и контрола по предоставяне на услугите; планиране на мерки и дейности за осигуряване на устойчивост и др.

Дейност 4.1.4.3. Развитие на компетенциите за управление на проекти:

- ефективно изпълнение на планираните проектни дейности; добро управление на наличните ресурси; стимулиране на участието на всички заинтересовани страни;
- документиране и популяризиране на успешните практики и резултати от реализацията на проекта; дейности за осигуряване на устойчивост на промяната и др.

Мярка 4.1.5. Формиране на умения за изграждане на партньорства

В Стратегията са предвидени конкретни мерки за изграждане на познания, умения и нагласи, необходими за осъществяването на целите и дейностите по приоритетно направление 6: Развитие на междусекторни и междуобщински партньорства при планирането и предоставянето на социални услуги.

Дейност 4.1.5.1. Обучения за изграждане на ефективни партньорства, умения и нагласи за развиване на публично-частни партньорства в областта на социалните услуги.

Дейност 4.1.5.2. Подкрепа при провеждане на срещи и дискусии със заинтересованите страни на общинско и/или областно ниво за осъществяване на информационни срещи и консултации между представители на общински съвет, общинска администрация, доставчици и други представители на общността – НПО, граждани – най-малко 2 пъти годишно при планиране на развитието на социалните услуги и отчитане на резултатите от дейностите по предоставяне на услугите; споделяне на опит и добри практики и др.

- **Специфична цел 4.2.** Да се осигури подкрепа на персонала на социалните услуги за развитие на професионалната квалификация и умения в съответствие с новите изисквания и стандарти.

Мярка 4.2.1. Осигуряване на условия за непрекъснато обучение, обмяна на опит и споделяне на добри ефективни практики на персонала в съществуващите социални услуги.

Дейност 4.2.1.1. Организиране и провеждане на специализирани обучения и курсове за квалификация и преквалификация за персонала в съществуващите социални услуги (с или без откъсване от работната среда). Планират се поредица от обучения за специалистите - социални работници, психолози, социални педагози, рехабилитатори и др., както и за помощния персонал, ангажиран в директното предоставяне на социалните услуги, които да осигурят:

- обогатяване на знанията и опита им за ефективна работа, свързана с индивидуализиране на оценката на потребностите на клиента;
- осигуряване на активното участие на клиента в процеса на работата по удовлетворяване на неговите потребности, подбор на специфичните дейности, свързани с предоставянето на социалната услуга;
- оценка на въздействието на услугата, документиране на добрите практики в работата по случай и др.

Дейност 4.2.1.2. Развитие и насърчаване на доброволчески практики - осигуряване на обучение, възможности за обмяна на опит и консултиране по въвеждане на практика за работа с доброволци при предоставянето на социални услуги на местно и регионално ниво.

Дейност 4.2.1.3. Подкрепа и осигуряване на равен достъп до информация, консултации и обучения на ръководния, специализирания и помощния персонал, ангажиран с предоставянето на социални услуги на територията на общината, чрез уебстраницата на общината, ДСП, РДСП и други информационни канали.

Дейност 4.2.1.4. Провеждане на обучения, които да осигурят усвояване на специфични нови умения за планиране на професионалното развитие и кариерно израстване, умения за работа в екип и ефективно общуване, работа по проекти, взаимодействие с различни институции.

Мярка 4.2.2. Преквалификация за персонала на трансформираните и/или закривани социални услуги и специализирана институция.

Дейност 4.2.2.1. Оценка на нуждите от обучение – екипна и индивидуална, за персонала на социалните услуги, които подлежат на трансформиране/ закриване. Препоръките от оценката са съобразени и с нуждите от персонал в новите планирани/ разкривани социални услуги.

Дейност 4.2.2.2. Провеждане на обучения, в съответствие с оценката от обучителните нужди, които да осигурят професионална подготовка и адаптация на персонала след пренасочването към новата услуга.

Мярка 4.2.3. Въвеждане на ефективни системи на контрол върху качеството и супервизия в социалните услуги

Дейност 4.2.3.1. Консултиране и подкрепа за изграждане на системи на супервизия на персонала на социалните услуги.

Дейност 4.2.3.2. Обучение за провеждане на супервизия, изработване и разпространение на обучителни материали – наръчници и програми.

Дейност 4.2.3.3. Осигуряване на възможности за участие в работни срещи, конференции, обучителни пътувания/ стажантски програми и др. тип дейности, осигуряващи обмен на опит и професионално развитие на управленския екип на доставчиците.

- **Специфична цел 4.3.** Да се стимулира партньорство в социалните услуги.
- **Специфична цел 4.4.** Да се утвърдят ефективни механизми за междусекторно сътрудничество и развитие на смесени услуги.

6.2 Финансови и материални ресурси

Източници на финансиране:

Делегираните от държавата на общините социални дейности се финансират със средства от държавния бюджет, което се осъществява по централизиран модел, регламентиран в Закона за социалното подпомагане, Закона за държавния бюджет, Закона за местните данъци и такси и редица други подзаконови нормативни актове. Средствата са съобразени със заявените потребности на общините и размерът им ежегодно се определя с Решение на МС.

Общинският съвет има право да допълва финансирането на държавно-делегираните дейности, за сметка на общински приходи от местни данъци и такси и други данъчни и неданъчни приходи. По този начин, общините имат възможност за влагат средства в усъвършенстването и развитието на социалната система.

Повечето от услугите, предлагани от общините, са държавно-делегирани. Разходите за ДДД се изчисляват по единни стандарти, които включват броя на персонала и размера на заплащането му и разходите за веществена издръжка.

Общините имат право да възлагат изпълнението на ДДД на лицензирани доставчици след процедура по подбор, разписана в Правилника за прилагане на ЗСП. Това дава възможност и на неправителствения сектор да влага финансов ресурс в социалната система.

За осъществяване на инвестиционната програма на социалните услуги, свързана с основен ремонт, изграждане на нови обекти за социални услуги и тяхното оборудване и обзавеждане, трябва да се търсят други източници за финансиране, като:

- Програмата за развитие на селските райони 2014 – 2020г.;
- Международни програми: Българо-швейцарска програма за сътрудничество; Програма за хуманитарна помощ на САЩ; Програма на правителството на Япония за отпускане на безвъзмездна помощ за проекти на местно равнище и др.
- Програми като: Програма „Красива България”, Фонд „Социално подпомагане“;
- Целеви средства от Републиканския бюджет;
- Собствени средства на общината.

Средствата за квалификация и преквалификация на социалните работници могат да се осигурят от следните програми: ОП „Развитие на човешките ресурси” 2014 – 2020г., ОП „Добро управление” 2014 – 2020г., международни програми за обмяна на добри практики като Интеррег Европа 2014 – 2020г., Програма „Дунав” 2014 – 2020г. и др.

Добре е да се стимулира откриване на социални услуги с частни инвестиции и създаване на публично-частни партньорства (развитие на социален бизнес).

7 Комуникационна програма

Важно условие за ефективното реализиране на Стратегията за развитие на социалните услуги в община Исперих е политиката за предоставянето на информация до обществеността. Обществеността трябва да получи пълна и обективна информация за всяка стъпка при реализиране на дейностите в Стратегията. Реализирането на Стратегията ще се съпровожда от различни информационни мероприятия, които ще осигурят нейната публичност, както в процеса на разработване, така и по време на реализация

7.1 Цели, задачи и методи

Комуникационната програма се основава на следните основни принципи:

- **Прозрачност** – информиране на обществеността за изпълнението на дейностите по Общинската стратегия за развитие на социалните услуги;
- **Координация** с други стратегии, програми, планове за развитие, изпълнявани от държавната и местната власт;
- **Позитивност на комуникационните послания** – изграждане на климат на доверие и съпричастие с всички заинтересовани страни, с оглед ефективното изпълнение на Общинската стратегия за развитие на социални услуги;
- Широко междуобщинско и междусекторно **партньорство, сътрудничество и екипност** в комуникационния обмен;
- **Достъпност на информацията** – достигане на комуникиращата информация до най-голям брой заинтересовани лица.

Основните **целеви групи** са: органи и институции на държавната и местната власт; изпълнителни агенции; териториални структури на държавните органи и институции; неправителствени организации; доставчици на социални услуги; приоритетни целеви групи на общинската стратегия за социални услуги; потребители на социални услуги; лидери на общественото мнение; медии и широката общественост.

Механизмите и подходите, които ще се прилагат при изпълнението на комуникационната програма включват:

- Създаване на устойчива информационна среда, чрез ефективно използване на различни начини и форми за комуникиране и промотиране на Общинската стратегия за развитие на социални услуги: пропаганда, PR, лобизъм, групи за натиск, социологически и политологически инструментариуми, изграждане на идентичности, реклама.
- Установяване на приемливи норми и параметри на взаимоотношения между участниците в комуникационния процес – всички заинтересовани страни от изпълнението на Стратегията.
- Оптимален избор на агенти на влияние, които ще бъдат включени като медиатори в комуникационния процес и ще работят в партньорство с медиите.
- Изграждане на адекватна и възпроизвеждаща се информационна среда чрез:
 - подаване на достатъчна информация в общественото пространство;
 - търсене на отзвук и обратна връзка от комуникиращата информация;
 - предвиждане на възможности за коригиращи действия;
 - прецизен избор на отделните информационни фрагменти и разполагането им в пространството на отделните медии, с цел възходящо мултиплициране на посланията.

Основни комуникационни техники. Комуникационната програма се основава върху няколко основни форми: директна комуникация, комуникация чрез масовите медии, комуникация чрез Интернет и информационни материали и работа с партньори.

Директна комуникация: Цели да предостави възможност на заинтересованите страни и на широката общественост да споделят своите мнения, гледни точки и предложения в рамките на дискусии, кръгли маси и дебати. Проблемите в социалната сфера изискват непрекъснат

дебат и достигане на гласа на обикновените граждани до отговорните за вземане на решения. Само чрез пряк дебат и комуникация могат да бъдат координирани и хармонизирани усилията на ангажираните с различни секторни политики.

Комуникация чрез масовите медии: Важно е редовното и системно предоставяне на информация относно изпълнението на Общинската стратегия за социалните услуги чрез:

- пресконференции, брифинги и съобщения за медиите;
- неформални работни срещи на водещи редактори с координационното звено, изпълняващо Стратегията;
- изготвяне на програми от електронни медии с национално покритие за разпространяване на информация относно популяризиране на визията, целите и приоритетите на Общинската стратегия.

Комуникация чрез Интернет и информационни материали: Поддържане и актуализиране на информацията за Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в уеб сайтовете на партньорите и на заинтересованите страни. Разработване и публикуване на тематични информационни материали съобразени с визията, целите и приоритетите на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги.

Целта на комуникационната програма е да популяризира сред широката общественост и заинтересованите страни ползите, положителните ефекти и резултатите от изпълнението на Общинската стратегия за развитие на социални услуги (2016 – 2020г.).

Специфични цели

- Да се привлече общественото внимание и да се повиши чувствителността на обществото към хората от различните уязвими групи, към техните потребности и възможности за решаване на проблемите им, както и към въпросите, свързани с толерантността, социалната интеграция, равни права и др.

Мерки:

- Информирание на местната общност и всички заинтересовани страни за Общинската стратегия за развитие на социалните услуги на територията на община Исперих;
- Популяризиране на настоящите, подлежащите на реформиране и планираните нови социални услуги, в резултат от проучените реални потребности на рисковите групи на територията на общината;
- Популяризиране на органите и институциите на местно и национално ниво, които са ангажирани с планирането, предоставянето и финансирането на социални услуги на територията на община Исперих;
- Стимулиране ангажираността на всички участници в разработването на стратегията, с нейното изпълнение.

7.2 Оперативно изпълнение на комуникационната програма

За постигането на целите и реализацията на дейностите в комуникационната програма е необходимо оперативното ѝ изпълнение да се възложи на професионалист за връзки с обществеността, който да е пряко ангажиран с наблюдението и отразяването на информационните потоци, свързани с изпълнението на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги.

Тази функция ще бъде изпълнявана от експерта за връзки с обществеността в Общинската администрация, в сътрудничество със Звеното за мониторинг и оценка формирано за изпълнението на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Исперих.

В рамките на неговите компетенции и правомощия и с увеличаване на неговите задължения и отговорности, служителят за връзки с обществеността може да се ангажира с координирането и реализирането на дейностите по изпълнение на комуникационната програма.

За целите на своите нови отговорности и задължения, служителят за връзки с обществеността към Общинската администрация е необходимо да участва както в организираните обучения за експертите, отговарящи пряко за имплементирането на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги, така и на редовните заседания на тези органи.

Задачи и отговорности на експерта за връзки с обществеността в Общинската администрация за реализирането на комуникационната програма:

- участва в планирането на дейности, свързани с реализирането на целите на комуникационната програма;
- съгласува и синхронизира своите действия с екипите на Звеното за мониторинг и оценка;
- координира цялостното изпълнение на заложените дейности в ОП за изпълнение на комуникационната програма;
- въвлича всички заинтересовани страни в информационния обмен за целите на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги, чрез сътрудничество с техните експерти за връзки с обществеността или органи и институции, отговорни за подготовката и реализацията на информационни кампании и комуникационни материали;
- организира и поддържа в сътрудничество със ЗМО и РЗП единен електронен регистър на социалните услуги и популяризира актуална информация по изпълнението на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги;
- организира брифинги, пресконференции и други информационни мероприятия за постигането на целите и дейностите на комуникационната програма;
- следи за подаването от всички заинтересовани страни на унифицирана информация и послания в общественото пространство, във връзка с изпълнението на целите на Стратегията.

Дейностите, необходими за постигане на целите и реализиране на мерките са:

- системно и периодично подаване на достатъчна информация в общественото пространство и прецизен избор на отделните информационни фрагменти, разполагането им в пространството на отделните медии с цел възходящо мултиплициране на посланията;
- търсене на обратна връзка от комуникиращата информация и предвиждане на възможности за коригиращи действия;
- редовно организиране на брифинги, пресконференции, публикации в медиите за запознаване на заинтересованите страни и широката общественост с текущите дейности от Стратегията;
- публикации на информационни материали и разпространението им в уеб-пространството за текущите дейности от Стратегията;
- организиране на семинари и дискуссионни форуми с участието на представители на заинтересовани страни;
- ПР кампании по приоритетите на Общинската стратегия;
- изработване на информационни и комуникационни материали и периодичното им актуализиране;
- публикуване на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги като част от Стратегията за развитие на община Исперих.

Раздел Г: Приложения

Таблица 1: Планирани социални услуги в община Исперих

№	Община Исперих	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2020			
Направление 1: ПРЕВЕНЦИЯ ЗА ДЕЦА И СЕМЕЙСТВА В РИСК									
1.	Дом за деца лишени от родителска грижа „Лудогорие“ /ДДЛРГ/	грижа за деца от 3 до 18 години	национален	18	18	0	грижа за деца, лишени от семейна среда и/или подкрепа на деца и родители за подобряване на връзките между тях и за създаване на предпоставки за връщане в семейството; реинтеграция на детето в семейството; превенция на трайното изоставане	сградата на ДДЛРГ „Лудогорие“ и КСУДС „Лудогорие“ гр. Исперих	Налична Поетапно закриване до 2020г.
2.	Преходно жилище	младежи, на които предстои напускане на институцията ДДЛРГ или резидентна услуга	национален	12	12	0	подготовка на младежите, напускащи институцията ДДЛРГ за самостоятелен начин на живот	сградата на ДДЛРГ „Лудогорие“ и КСУДС „Лудогорие“ гр. Исперих	Налична Поетапно закриване до 2020г.

№	Община Исперих Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2020			
3.	Център за обществена подкрепа /ЦОП/	деца и семейства в риск, деца в риск от отпадане от училище, деца отпаднали от училище	община Исперих	40	40	40	консултации, превенция на изоставяне, приемна грижа, реинтеграция в семейството, превенция на отпадане от образователния процес, подкрепа на семейството при отглеждане на детето, развиване на родителски капацитет, програми за репродуктивно и сексуално здраве	сградата на ДДЛРГ „Лудогорие“ и КСУДС „Лудогорие” гр. Исперих	Налична
4.	Център за настаняване от семеен тип за деца/ младежи без увреждания 1 /ЦНСТ 1/	деца от 3 до 18 годишна възраст и младежи от 18 до 29 години	национален	12	12	12	социална услуга от резидентен тип, предлагаща комплекс от дейности, които се предоставят в среда близка до семейната за пълноценното израстване и развитие на деца, лишени от родителска грижа, за които към момента на настаняването в него са изчерпани възможностите за връщане в биологичното семейство, настаняване при близки и роднини или приемно семейство, както и на младежи, за които не е възможно да бъдат подкрепени в семейството или да водят самостоятелен начин на живот	сградата на ДДЛРГ „Лудогорие“ и КСУДС „Лудогорие” гр. Исперих	Налична

(2016 – 2020)

№	Община Исперих Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2020			
5.	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания 2 /ЦНСТ 2/	деца от 3 до 18 годишна възраст и младежи от 18 до 29 години	национален	12	12	12	социална услуга от резидентен тип, предлагаща комплекс от дейности, които се предоставят в среда близка до семейната за пълноценното израстване и развитие на деца, лишени от родителска грижа, за които към момента на настаняването в него са изчерпани възможностите за връщане в биологичното семейство, настаняване при близки и роднини или приемно семейство, както и на младежи, за които не е възможно да бъдат подкрепени в семейството или да водят самостоятелен начин на живот	сградата на ДДЛРГ „Лудогорие“ и КСУДС „Лудогорие“ гр. Исперих	Налична

№	Община Исперих Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2020			
6.	Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания /ЦНСТДМУ/	деца и младежи с увреждания	национален	14	14	14	социална услуга от резидентен тип, предлагаща комплекс от дейности, които се предоставят в среда близка до семейната за пълноценното израстване и развитие на деца с увреждания, лишени от родителска грижа, за които към момента на настаняването в него са изчерпани възможностите за връщане в биологичното семейство, настаняване при близки и роднини или приемно семейство, както и на младежи с увреждания, за които не е възможно да бъдат подкрепени в семейството или да водят самостоятелен начин на живот	сградата на ЦНСТДМУ гр. Исперих	Налична по проект. Планирана за разкриване като ДДД през 2016г.
7.	Дневен център за деца с увреждания /ДЦДУ/	деца с увреждания от общността и потребители на ЦНСТДМУ	национален	48	30	30	консултиране, дневна грижа, рехабилитация, психологическа подкрепа, логопедична помощ, информиране и обучение, специализирани медицински грижи	сградата на ДДЛРГ „Лудогорие“ и КСУДС „Лудогорие“ гр. Исперих	Налична по проект. Планирана за разкриване като ДДД през 2016г.

**Общинска стратегия за развитие на социалните услуги – община Исперих
(2016 – 2020)**

№	Община Исперих Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2020			
Направление 2: РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ ЗА СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ НА УЯЗВИМИ ГРУПИ И ЛИЦА В НЕРАВНОСТОЙНО ПОЛОЖЕНИЕ									
1.	Обществена трапезария <i>/по проект/</i>	лица и семейства с ниски доходи или липса на такива	гр. Исперих	90	90	90	осигуряване на топъл обяд за крайно нуждаещи се	сградата на Център за предоставяне на социални услуги за възрастни хора и хора с увреждания	Налична
2.	Услуга „Личен асистент“ <i>услуга в общността по НП „Асистенти за хора с увреждания“ - Дейност „Личен асистент“ с доставчик Дирекция „Социално подпомагане“</i>	лица и деца с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	община Исперих	30	30	30	осигуряване на грижи в семейна среда на лица и деца, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, предоставяне на алтернативен избор за професионално развитие на семействата, в които има лице с трайно увреждане	община Исперих	налична към Д”СП”
3.	Услуга „Личен	лица и деца с трайни увреждания,	община Исперих	0	70	70	личен асистент: осигуряване на грижи в семейна	община Исперих	Налична

**Общинска стратегия за развитие на социалните услуги – община Исперих
(2016 – 2020)**

№	Община Исперих Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2020			
	асистент и домашен помощник и необходимост от достъп до интегрирани услуги” услуга в общността по проект „Алтернатива за независим живот” по ОПРЧР с доставчик Община Исперих	с тежки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами лица с частична или пълна невъзможност за самообслужване, и/или в риск от социална изолация					среда на лица и деца, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, предоставяне на алтернативен избор за професионално развитие на семействата, в които има лице с трайно увреждане домашен помощник: приготвяне на храна; помощ при хранене; помощ за поддържане на личната хигиена; поддържане на хигиената в жилищните помещения обитавани от обгрижваните лица, пазаруване, извършване на плащания за битови услуги и др.		
4.	Услуга в домашна среда „личен асистент” услуга в общността по национална програма/ ОПРЧР	лица и деца с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	община Исперих	0	150	150	осигуряване на грижи в семейна среда на лица и деца, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, предоставяне на алтернативен избор за професионално развитие на семействата, в които има лице с трайно увреждане	община Исперих	Планирана, по проект за 2016г. по национална програма/ ОПРЧР
5.	Услуги в	лица с частична или	община	0	50	50	приготвяне на храна; помощ	община	Планирана,

**Общинска стратегия за развитие на социалните услуги – община Исперих
(2016 – 2020)**

№	Община Исперих Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2020			
	домашна среда „социален асистент/домашен помощник” услуга в общността по национална програма/ОП РЧР	пълна невъзможност за самообслужване, и/или в риск от социална изолация	Исперих				при хранене; помощ за поддържане на личната хигиена; поддържане на хигиената в жилищните помещения обитавани от обгрижваните лица, пазаруване, извършване на плащания за битови услуги и др.	Исперих	по проект за 2016г. по национална програма/ОП РЧР
6.	Център за временно настаняване	лица без дом в неравностойно социално положение	национален	0	0	15	услуга от резидентен тип насочена към оказване на индивидуална подкрепа, целяща ограничаването на социалната изолация, в която се намират лицата. Дейностите са насочени към създаване на условия за социални контакти, битово и трудово устройване	община Исперих	За разкриване по проект през 2017г.
7.	Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с физически увреждания	възрастни хора с физически увреждания	национален	0	0	15	комплекс от дейности, които създават условия за цялостно обслужване през деня, свързани с предоставяне на храна, задоволяване на ежедневните, здравните и рехабилитационни потребности, както и потребностите от организация	сградата на закритото общежитие	За разкриване по проект през 2017г.

**Общинска стратегия за развитие на социалните услуги – община Исперих
(2016 – 2020)**

№	Община Исперих Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2020			
							на свободното време и личните контакти на възрастни хора с физически увреждания		
8.	Дневен център за възрастни хора с увреждания	възрастни хора с увреждания от общността и потребители на ЦНСТ за стари хора и ЦНСТ за възрастни хора с физически увреждания	община Исперих	0	0	20	консултиране, дневна грижа, психологическа подкрепа, рехабилитация и специализирани медицински грижи, организация на свободното време и личните контакти на възрастни хора с увреждания	сградата на закритото общежитие	За разкриване по проект през 2017г.

**Общинска стратегия за развитие на социалните услуги – община Исперих
(2016 – 2020)**

№	Община Исперих Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местополо-жение	Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2020			
Направление 3: ГРИЖА ЗА СТАРИТЕ ХОРА ЗА ПО-ДОБЪР И ДОСТОЕН ЖИВОТ									
1.	Домашен социален патронаж /общинска дейност/	лица на/ над трудоспособна възраст; лица с трайно намалена работоспособност над 71% ЕР на ТЕЛК; деца до 18г. с намалена възможност за социална адаптация, определена от РЕЛК/ ЦЕЛК	община Исперих	170	500	500	доставяне на храна по домовете; поддържане хигиената в жилищните помещения; съдействие за изготвяне на документи за снабдяване с материали през отоплителния сезон; помощ при общуването и поддържане на социални контакти, занимания в дома и извън него; битови услуги и др.	сградата на Център за предоставяне на социални услуги за възрастни хора и хора с увреждания	Налична
2.	Център за настаняване от семеен тип за стари хора	възрастни хора без увреждания	национален	0	0	15	комплекс от дейности, които създават условия за цялостно обслужване през деня, свързани с предоставяне на храна, задоволяване на ежедневните, здравните и рехабилитационни потребности, както и потребностите от организация на свободното време и личните контакти на възрастни хора	сградата на закритото общежитие	За разкриване по проект през 2017г.